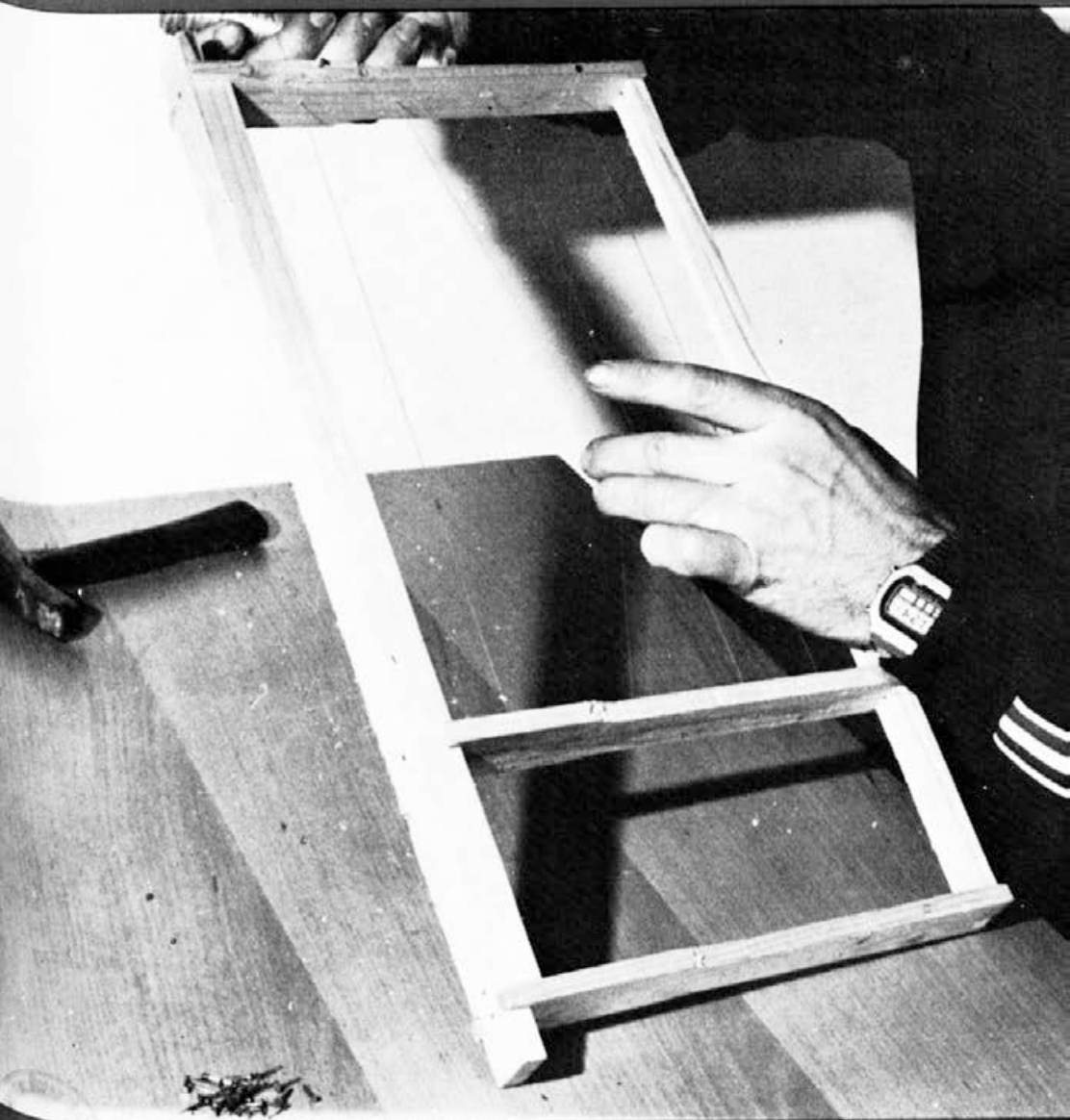

slovenski čebelar

Letnik LXXXIII — Leto 1981

4

slovenski čebelar

SLOVENSKI ČEBELAR
GLASILO ČEBELARSKIH
ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Št. 4

1. april

letnik 83

VSEBINA

CONTENTS

Dušan Medved: O V. razstavi so-	109
dobne čebelarске opreme v Polju	
Dr. Josef Bretschko: Čebelarjenje z	116
nizkimi nakladami	
Mag. M. Radovanovič: Razširjenost	
kužnih bolezní čebel in ukrepi za	
njihovo zatiranje	118
Anton Rozman: Poročilo o delu ko-	
misije za tehnologijo in čebelar-	
sko opremo	121
Inž. Polde Škafar: Predelava LR	
podnice za zatiranje varrooze in	
smukanje cvetnega prahu v Če-	
belarski zadrugi Zalec	122
Stojan Droč: Čebelarška opravila v	
aprilu	124
Inž. Franc Šivic: Ne pozabimo na	
razmnoževanje medovitega rast-	
linja	129
Stane Sajevec: Poskus umetnega	
vplivanja na potek rojenja	131
Tehnološki obtok voska v čebelar-	
stvu	132

D. Medved: Exhibition at the fifth	109
conference in Ljubljana Polje . .	
Dr. Josef Bretschko: Beekeeping in	116
low movable frame hives	
Mag. M. Radovanovič: The propaga-	
tion of cotagious diseases and	
the measures taken for their	
extermination	118
A. Rozman: The report on the work	
of commission for tehnology and	
beekeeping equipment	121
Ing. P. Škafar: Remaking LR bottom	
board for exterminating varroa	
and pollen trapping in the beekee-	
ping society in Zalec	122
S. Droč: Beekeepers occupations in	
April	124
Ing. F. Šivic: The propagation of	
mellific plants	129
S. Sajevec: An experiment of arti-	
ficial influence on the process of	
swarming	132

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Dušan Sirk: Zapisnik pete seje IO	
ZČDS	134
Mirko Pavlin: Čebelarji bomo sode-	
lovali na vinogradniškem dnevu v	
Semiču	136

FROM SOCIETY LIFE	
D. Sirk: The report from the session	
of the Executive Council of the	
Beekeeping Union	134

ZA ČEBELARSKE KROŽKE

Življenje čebelarskih krožkov v	
kmetijski tehniški šoli	137
Jože Bregar: Mladi čebelarji se že	
pripravljajo	139

FOR BEEKEEPING SOCIETIS

OSMRTNICE

OBITUARIES

BILTEN Hp MEDEX

MEDEX BULLETIN

Dipl. oec. Franc Štrumbelj: Stro-	
kovni seminar za čebelarje de-	
lavce na domu in kooperante . .	125

Slika na naslovni strani: Gradilni satnik za nakladne panje bo pomemben za zati-
ranje varrooze

V. POSVETOVANJE O SODOBNEM ČEBELARSTVU

POLJE PRI LJUBLJANI, 24.—25. JANUARJA 1981

(Nadaljevanje)

Del razstavnega prostora

O V. RAZSTAVI SODOBNE ČEBELARSKE OPREME V POLJU

DUSAN MEDVED

Po navadi preteče nekaj časa, preden se dobra zamisel lahko popolnoma uresniči. Menim, da so se tega zavedali tudi pogumni organizatorji prve razstave sodobne čebelarske opreme, ki so jo pred petimi leti pripravili v Polju. Želeli so pokazati čebelarjem sodobno čebelarsko opremo in jim tako pomagati, da modernizirajo svojo, večji del skromno in zastarelo opremo. Večletno delo in napor so privedli do tega, da za V. razstavo, ki je bila v soboto, 24. in nedeljo, 25. januarja 1981 v osnovni šoli »Edvard Kardelj« v Polju, lahko rečemo, da je ponujala zelo bogato pašo in je obiskovalcem nazorno pokazala, kaj si je treba predstavljati pod pojmom »sodobna oprema«. Nad 2000

obiskovalcev iz vseh delov Slovenije, pa tudi iz Hrvaške in Bosne, kaže, kako veliko zanimanje vlada med čebelarji za takšno opremo, ki bi jim omogočila uspešnejše in gospodarnjše čebelarjenje. S čebelami se ukvarjamo v glavnem zato, da pridobivamo med in druge čebelje pridelke po gospodarsko učinkoviti metodi. Danes vse bolj opažamo, da je na razpolago vse manj delovnih moči, zato je čebelar navezan predvsem nase in na člane svoje družine.

Zelo velika izbira, dobra kvaliteta, privlačna zunanost razstavljenih izdelkov in visoka raven referatov so napolnili srca čebelarjev z zadovoljstvom. Mnogi med njimi, ki nimajo prilike, da bi hodili po svetu, so imeli

Dr. Bretschko in inž. Krasnik v pogovoru z avtorjem članka. Pohvalno sta se izrazila o razstavi in čebelarški opremi, vendar sta pogošala standardizacijo

v Polju prvič priložnost spoznati, kaj vse so izdelovalci doma in po svetu v zadnjem času naredili za napredek čebelarstva.

Menim, da francoska firma Thomas iz Fay aux Loges ne uživa nezasluženo slovesa enega najuspešnejših konstruktorjev sodobne čebelarške opreme v Evropi. Čebelarju ponuja vse, kar potrebuje. Po svojem celovškem zastopniku Fuchsu je pokazala zares obsežno izbiro.

Thomas je za pridobivanje medu razstavil ročna, električna in elektronska točila z obodom iz svetlo polirane nerjaveče pločevine raznih velikosti. Za tiste, ki na stojščih nimajo na razpolago električnega toka, so bili razstavljeni elektroagregati na bencinski pogon. Čebelarji s plitvejšim žepom so si lahko ogledali elektrogeneratorje za pogon že obstoječega ročnega točila.

Nekatere so zanimali električno ogrevani noži za odkrivanje satja, druge pa je pritegnil kar stroj, ki to zamudno delo zelo poenostavi in hitro opravi.

Posode za shranjevanje, čiščenje in točenje medu raznih velikosti, z vgrajenimi siti in brez njih so izdelane iz nerjaveče pločevine in imajo nameščeno odrezno pipo, ki zelo poenostavlja polnjenje kozarcev in to brez

pomoči raznih žlic, nožev, kuhelj, zamemalk ali podobnih pripomočkov. Brez tega prepotrebne rekvizita ne bi smelo biti nobeno čebelarstvo. Zavedati se moramo, da je med hrana in ravno zato ga moramo higiensko neoporečno obravnavati. In te posode to omogočajo.

Če imamo električni topilec za med, odpade mnogo skrbi, kako ga bomo napolnili v manjše posode oziroma kozarce. Na kristaliziran med položimo od zgoraj ogrevalce, ki v nekaj urah ves med raztopi pri tem pa temperatura ne preseže meje, ki bi škodljivo vplivala na kvaliteto medu.

Za precejanje in čiščenje medu je bilo na razstavi veliko vrst raznih cedil in filtrirnih naprav, od preprostih do precej izpopolnjenih. S tem je omogočeno hitro čiščenje medu; posebno je to zanimivo za tiste čebelarje, ki nimajo na razpolago veliko prostora za uskladiščenje medu. Veliki čebelarji so lahko občudovali še črpalko za med. Z njo odpade prenašanje in prelivanje medu v vedrih in loncih. Pridelovalce cvetnega prahu so zanimali sušilci. Manjši so izdelani v obliki lonca z vložnimi mrežami, večji pa v obliki skrinje s premičnimi predali.

Električni in plinski topilniki voska dokaj poenostavijo opravilo, ki nam

Ante Franičević
z otoka Hvara je
razstavil čebelarstvo
opremo za točenje
medu in sušenje
cvetnega prahu

čebelarjem v glavnem ne dela posebnega veselja. Modeli oziroma stiskalnice satnic vseh oblik in velikosti pomagajo čebelarju do dokajšnje samostojnosti na tem področju. Pozimi, ko ima časa dovolj, izdeluje satnice zase in za svoje prijatelje.

Ing. Krasnik, izumitelj plastične kasete za med, je v svojem izčrpnem referatu zelo popolno opisal pridobivanje medu po tem načinu. Imam vtis, da mu je uspelo ogreti srca čebelarjev, saj je vladalo za razstavljene kasete veliko zanimanje. S pridobivanjem medu v kasetah odpade dosti jeze, ki jo povzroča melecitozni med, ki kristalizira že v satju in ga je le težko, včasih pa ga sploh ni mogoče iztočiti. Vzrejevalce matic je seveda zanimal kompletan program, ki ga ima Thomas v katalogu.

Mizarski stroji INCA so prilagojeni čebelarstvu; zato omogočajo racionalno izdelavo panjev in drugih predmetov iz lesa, ki so potrebni v čebelarstvu. Pozimi, ko imamo dovolj časa na razpolago, si lahko sami izdelamo panje po merah, ki nam najbolj ustrezajo.

Znano je, da prihajajo najboljši panji od mizarjev, ki so hkrati tudi čebelarji. Ti iz lastne izkušnje vedo, kako morajo biti panji izdelani, da

zadovolje čebelarja; znano pa jim je tudi, kakšne sitnosti nastanejo, če niso izdelani skrbno in po natančnih merah. Pohvalno je tudi to, da so bili na razpolago kompletni ceniki, čeprav ne v takem številu, da bi ga lahko dobil vsak čebelar.

Medex je razstavil izbor izdelkov iz svojega standardnega programa. Kot novo obogatitev asortimenta naj omenim električni nož za odkrivanje satja in mrežne vložke za AŽ in nakladni panj, namenjene ugotavljanju in zdravljenju varrooze, ki jih je izdelal Janez Pislak. Pocinkano pločevino pri točilih bodo izločili iz programa in jo zamenjali z aluminijско in nerjavečo. To je vsekakor hvalevredno.

V teku so priprave za izdelavo in prodajo pripomočkov za vzrejo matic, pa tudi sodobni plemenilniki.

Pri Medexu čutijo ovire v tem, ker standardizacija ni izpeljana do konca. Upajo, da bodo lahko sami napravili nekaj koristnih potez na tem področju. Pri tem jim želimo uspeha.

Letos so čebelarji pogrešali cenike in kataloge. Zdi se mi škoda, da Medex navzočnosti velikega števila čebelarjev ni bolj izkoristil v informativnem in komercialnem smislu. Zna na je stara resnica, da kupec tega,

Predelana podnica čebelarске zadruge Zalec

kar dobi doma v primerni izvedbi, v zadovoljivi kvaliteti in po realni ceni, ne gre iskat po svetu. Beograjsko trgovino s čebelarско opremo je bilo zaradi skromnega števila razstavljenih predmetov komaj opaziti. Škoda, da se niso pojavili Zagrebčani, da bi lahko videli, s čim razpolagajo. Pa tudi nič jim ne bi škodovalo, če bi sami videli, kaj vse drugi delajo.

Tudi novatorji in izdelovalci opreme iz naših čebelarskih vrst so se izkazali in razstavili veliko koristnih in uporabnih pripomočkov. Naš stari znanec in neutruđen ustvarjalec Oto Primožič iz Prebolda je pokazal razne vrste izpopolnjenih smukalnikov za cvetni prah, razne v ta namen potrebne mrežice in nizko naklado za LR panj z ustreznimi okvirji. Občudovalec pri njem nikoli ne manjka.

Mizar Matija Japelj iz Vrhnike je žel priznanje za svoje kvalitetno izdelane AŽ panje, satnike, kozico za satje, smukalnike, pitalnike in druge izdelke.

Anton Logar iz Šenčurja si večja ugled med čebelarji, ker so njegova točila, mešalci sladkorne raztopine, posode za med in drugi izdelki kvalitetni.

Matjaž Vehovec iz Slovenjgradca je razstavil nizkonakladne LR panje. Dela poizkuse z raznimi vrstami izolacije. Pričakujemo, da se bo oglasil kateri izmed porabnikov, da bomo videli, kako se spoji lesa na vogalih obnesejo na dežju, snegu in soncu.

Franc Bitenc iz Ljubljane se je specializiral na opazovalne panje in smukalnice. Letos je razstavil še polovični AŽ panj s smukalnikom za cvetni prah. Njegove izdelke odlikuje posebno visoka kvaliteta. Erika Novak iz Ljubljane je razstavila dve velikosti vakuumskih pitalnikov.

Čebelarška zadruga iz Žalca je pokazala normalni in polovični LR panj in novo izvedbo panjskega dna za smukanje cvetnega prahu in za obrambo pred varroo.

Zaviršek iz Grosuplja je razstavil točilo za med na štiri sate na ročni in električni pogon. Njegova točila so svojstvene konstrukcije, saj se koš nahaja v obodu kovinskega sode. Imajo ličen zunanji videz, a žal so iz neprimerne materiala.

Anžel iz Griž in Lavrina iz Kasaz sta razstavila LR panje, normalne in polovične, razne sisteme podnic, smukalnikov in drugega.

Razstavljeni predmeti iz Savinjske doline kažejo, da se čebelarji tega območja postopno preusmerjajo na čebelarjenje v nakladnih panjih.

Smraje iz Ljubljane in Novak iz Novega Polja sta pokazala panje z vgrajeno tehniko, ki se po potrebi spušča ali dviga.

Franjo Kajzer iz Mozirja je izdelal nizek satnik za LR panj iz umetne snovi. Bilo bi zanimivo slišati, kakšne izkušnje imajo z njimi tisti, ki so jih že praktično uporabljali.

Kastelic iz Vikrč nam je spet dal dober nazorni nauk, kakšni morajo

Firma THOMAS je preko svojega zastopnika E. M. Fuchsa iz Celovca razstavila zelo kvalitetno opremo in posode za med iz nerjaveče pločevine

biti kolači voska. Štemberger iz Bezene pri Rušah pa je razstavil foti matičnice iz voska, namenjeni dodajanju matic čebeljim družinam.

Neutrudni ing. Šivic iz Ljubljane je razstavil serije diapozitivov iz čebelarstva. Gotovih je 8 serij, v izdelavi pa so 3. Poleg tega je pokazal še razne barvne slike. Človek samo obžaluje, da še ni imel prilike videti ing. Šivicevih diapozitivov na kakšnem čebelarskem sestanku, saj gre dober glas o njih že daleč naokrog.

Pred šolo je bila razstavljena lična prikolica za prevoz listnih panjev srednje velikosti, za vleko z osebnim avtomobilom za 24 in 36 AŽ panjev. Razstavil jo je NOVUM, center za tehnološke inovacije iz Ljubljane.

Komisija za čebelarski naraščaj pri ZČDS je izobesila zemljevid, diplome, knjige in razne slike s področja svojega delovanja. Junkos Shibata iz Mostarja je razstavila zdravilo »danimoroper«.

Pisec tega članka je razstavil dva načrta danes najbolj razširjenega nizkega nakladnega panja v severni Nemčiji, avtorja Fritza Baumgartna iz Flemhudeja pri Kielu, in garnituro pripomočkov za diagnozo in zdravljenje varrooze. Glede na to, da si je nekdo po končanem posvetovanju

»sposodil« oba načrta, lahko sklepaмо, da zanimanje za čebelarjenje v nizkonakladnem panju na Slovenskem narašča. In končno smo dospeli do »tovarne medu« Zvonka Koplana iz Dovja. Ker je skoraj vsem znani novinarski članek vzbudil med čebelarji, tu in tam pa tudi na davčnih upravah, veliko zanimanje za ta panjski sistem, je pravilno, da ga je Koplan predstavil širši čebelarski javnosti. Seveda je še prezgodaj, da bi ga lahko že zdaj dokončno ocenili. Treba ga je preizkusiti v širšem krogu čebelarjev, primerjati rezultate med seboj in v odnosu na druge panjske sisteme. Ovira pa je v tem, ker Koplan na vprašanje o tehnologiji čebelarjenja v svojem panju ne da natančnih pojasnil. Meni, da je to njegova poslovna skrivnost.

Naš stari znanec Franičević iz Sučuraja na otoku Hvaru se je spet potrudil in prišel med nas. Pokazal je zelo zanimive stvari, kot npr. točilo, ki se vrti na vodoravni osi, praktično stojalo za odkrivanje medu, električni topilec satja in voska, LR panj s smukačem in še marstakaj koristnega in uporabnega.

Anton Rozman iz Žalca je razstavil diplomu iz leta 1912, ki so jo podelili čebelarju Francetu Zimniku v Celju,

Hp Medex je razstavil ves svoj asortiment čebelarске opreme, ki ga uspešno dopolnjuje z novimi izdelki

Ivu Marincelju iz Kočevja pa velike slike rojev z izdelanim satjem na drevju.

Brecelj iz Ljubljane in Stahovnik iz Velenja sta pokazala dva tipa zelo starih točil, eno v leseni, drugo v kovinski izvedbi. Oba bi bilo treba dati v muzej, da se ohranita zanamcem.

Paše za oči je bilo res veliko in čebelarji presojujejo razstavljene izdelke po svojih potrebah, vidikih in v okviru svojih finančnih zmožnosti.

Nekateri čebelarji so za zabavo, drugi zato, da imajo nekaj medu zase in za svoje prijatelje, tretji žele s tem nekoliko pomagati svojemu družinskemu proračunu, določen del pa jih čebelarji polpoklicno in poklicno.

Nekateri se usmerijo na pridobivanje medu, drugi na cvetni prah, tretji na matični mleček. Pri tem jih je večina na stalnih stojiščih, nekaj pa prevažajo čebele s paše na pašo.

Treba je imeti v mislih še precej različne klimatske razmere v naši ožji domovini. V alpskih območjih pade pozimi mnogo snega, v panonskih krajih so mrzle zime in vroča poletja, na Primorskem so vroča po-

letja z malo padavin in pozimi divja burja.

Vsa pestrost nagibov, zaradi katerih čebelarimo, cilji, ki jih pri tem zasledujemo, in klimatske razmere, v katerih se nahajajo naše čebele, v določeni meri vplivajo na čebelarjevo presojo, za kateri panjski sistem se bo v danih okoliščinah odločil. In prav razstava sodobne čebelarске opreme je mesto, kjer je mogoče veliko videti, se s prijatelji in znanci o marsičem posvetovati in tako priti do pravilne izbire in odločitve.

Ko čebelar na razstavi opazuje in ocenjuje razstavljene predmete, pa se pri tem zaveda, da je pot do nabave kvalitetnih panjev, satnikov, opreme in orodja po navadi zelo dolga in težavna. Prave velikoserijske izdelave doma še nimamo. Znani mizarji, izdelovalci panjev so za leto in več vnaprej zasuti z naročili. To, kar nam ponujajo trgovine, često ni na kvalitetno zadovoljivi ravni. Pestrost panjskih sistemov in njih številne variante kažejo, da bo končno le treba pripeljati standardizacijo do konca. S tem bi bila omogočena izdelava v večjih serijah, vključili bi se novi izdelovalci, izboljšala bi se kvaliteta.

Dr. Bretschko, ki je znan kot zelo umirjen mož, je potem, ko si je ogledal lepe razstavne eksponate naših čebelarjev, ves iz sebe vzkliknil »Medved, um Gottes willen (za božjo voljo), kje pa je tu standardizacija?«

»Ja, sem mu rekel, kot vidite, še ni daleč prišla, jaha na polžu.« Cene čebelarске opreme in tudi stroški čebelarjenja nenehno naraščajo. Čebelarju, ki si prizadeva za ekonomično čebelarjenje, ni lahko. Potruditi se mora, da pretežni del opravi postori sam ob pomoči svoje družine, kar zahteva mnogo popolnejšo opremo kot nekoč. Ta pa je tudi primerno draga. Da pa lahko vse to kupi in kasneje še vzdržuje mora hočeš nočeš čebelariti z večjim številom družin. Kot posledica nastane vprašanje, kateri tip pa-

nja je najpreprostejši in zahteva najmanj porabljenega časa na enoto. Pri tem imam često na umu pripombo bolj razgledanih čebelarjev, da ne prinaša med panj, temveč čebele. Zato: čim preprostejši panjski sistem bomo imeli, tem več družin bomo lahko opravljali. Več družin pa prinese več dohodka, tako da lahko pokrijemo stroške in nekaj ostane še za nas.

Gospodarsko uspešno čebelarjenje je v zadnjem času prineslo spremembe v številu družin, ki jih posamezne skupine čebelarjev oskrbujejo in sicer:

mali čebelarji (MINI) imajo do 50 ali do 70 panjev,

srednji čebelarji (MIDI) imajo do 150 panjev,

veliki čebelarji (MAXI) imajo nad 200 panjev.

Čeprav so številke nekoliko šokantne, mi bodo čebelarji dali prav, da bo to nekako ustrezalo, potem ko so si na razstavi ogledali cene sodobne opreme. Z majhnim številom družin nam je to nedostopno. Menim, da pri nas čebelarji vse preveč ljudi s premajhnim številom družin. Pri tem jim manjka včasih poguma, često pa tudi finančnih sredstev, saj banke razvoja čebelarstva direktno ne kreditirajo. Zato pa med uvažamo, namesto da bi ga izvažali.

Zdi se mi škoda, da Thomas ni razstavil prevoznega sredstva za trans-

port 96 nakladnih panjev s štirimi paletami. Transport, razkladanje in kasneje nakladanje opravi le ena oseba brez vsakega dvigovanja ali prestavljanja panjev. Ti se nahajajo na paletah in se raztovarjajo ali natovarjajo le kompletne palete. Škodo vidim v tem, da obstoječi in bodoči prevaževalci niso videli, kako je tudi nakladni panj zelo primeren za transport. Seveda ne na tovornjakih, kot jih imajo naši prevaževalci.

Če pogledamo resnici v obraz, vidimo, da izdelujemo doma le malo sodobne opreme za čebelarstvo. Navezani smo na izdelovalce zunaj naših meja. Družba je širokosrčno stala ob strani, ko se je moderniziralo naše kmetijstvo. Z družbenimi devizami smo uvažali traktorje, priključke in druge stroje vse dotlej, dokler domača izdelava ni prišla na določeno raven. Tudi čebelarstvo zasluži enak odnos in ravnanje kot druge kmetijske panoge. Bolj smotrno je v realnem obsegu uvažati sodobno čebelarsko opremo, ki je ne izdelujemo doma, kot pa med. Tudi zanj je treba dati devize.

Menim, da je bila V. razstava sodobne čebelarske opreme na visoki ravni in zelo koristna. To je treba nadaljevati. Organizatorjem bodočih takih razstav pa je v marsičem naložila dolžnost. Predvsem, da jo pod letos doseženo raven ne bi smeli spu-
stiti.

OBVESTILO

Vsem tistim, ki želijo dati v vezavo Slovenskega čebelarja letnik 1980, sporočamo, da bo KNJIGOVEZNICA JOŽE KOBAL, Ljubljana, Breg 2 v dogovoru z ZČDS sprejemala naročila do 31. aprila 1981. Klišeje za naslovno stran bo dala ZČDS, ostali material pa naj naročniki prinesejo v knjigovoznico.

Ker bo na ta način delo v knjigovoznici serijsko, bo cena temu primerno nižja.

Urednik

ČEBELARJENJE Z NIZKIMI NAKLADAMI

DR. JOSEF BRETSCHKO

Moji dragi čebelarški prijatelji!

V celotnem srednjeevropskem prostoru smo do pred kratkim gojili čebele pretežno v čebelnjakih z listovnimi panji, razen nekaterih izjem. Nasprotno pa je nakladni panj prevladoval v južni Evropi. Prednost sta imeli meri satnika Langstroth in Dadant. Leta 1850 je Langstroth vpeljal v čebelarstvo z meritvijo čebel razmak 8 mm in tako napravil pravo revolucijo pri gradnji čebelnega domovanja. Dr. Farrar pa je leta 1931 vpeljal v čebelarstvo nizkonakladni panj za boljši in popolnejši razvoj čebelnega gnezda. Pred njim je že delal Demuth z dvema Langstrothovima nakladama, katere je uporabljal za razvoj zalege čebelne družine.

Glavne spremembe pri orientaciji ekonomskega čebelarstva so nastale prav v teh zadnjih 100 letih. Šlo je za to, kako razviti čebelarstvo, da bi s preprostimi sredstvi omogočili kar največji pridelek medu. Pri tem se je pokazalo, da zamotana panjska konstrukcija in opravljanje čebelje družine v takih panjih ne vodi k cilju, ampak je potrebna odločna poenostavitev reje čebel. Potem ko je postal med kot živilo ponovno iskan — in to prav zadnja leta — je dobilo pridelovanje medu po ekonomski plati drugačen pomen. Vzporedno z večjim povpraševanjem trgovcev po medu, je naraslo zanimanje za nakladno čebelarjenje, kar dokazuje, da je povečanje pridelka medu mogoče samo z nakladnim čebelarjenjem. Povsem naravno je, da je na začetku med čebelarji precej nezaupanja in dvomov v uspešnost novih metod čebelarjenja. Zaradi pomanjkanja lastnih izkušenj je proces prilagoditve zahteval višje stroške.

Medtem pa že imamo to razvojno fazo za seboj in stojimo pred odločitvijo — kako sedaj naprej. Langstrothov nakladni panj se glede na svojo konstrukcijo v sto letih ni bistveno spremenil, nakladni panj pa se bo moral izoblikovati našim razmeram primerno. Predvsem mislim tu na podnico in tudi na izdelavo naklade. Po mojih izkušnjah moramo brezpogojno izdelovati naklado z utorom (zareza na obodu naklade). Naša kranjica bolj slabo lepi reže in zaradi tega nastajajo problemi pri prevažanju polnih naklad.

Podnica naj ima 10 cm visok večnamenski prostor; tako lahko prevajamo samo z enim prezračevanjem. Zračenje od zgoraj — torej zračenje skozi pokrov — ne ustreza čebelni družini in zaradi neprimernega zračenja postanejo čebele nemirne. Pri biološkem zatiranju varrooze bo opravljala visoka podnica še posebno poslanstvo. Satovje pod satniki v visoki podnici lahko v določenih presledkih izrežemo in tako bomo najlažje zavirali razvoj varrooze. Vemo, da se z večanjem zalege čebelna družina približuje vrhuncu svoje moči, na drugi strani pa se poraja rojilno razpoloženje. Znano nam je, da večanje površin s pokrito zalego povzroči napetost v čebelni družini in s tem se rojilni nagon zelo hitro okrepi. Čebelna družina mora imeti vedno možnost za optimalno zaleganje; potem ne bo prišlo nikoli do rojilnega nagona. Pri listovnih panjih, kjer opravljamo panj od zadaj, dosežemo to s stalnim premeščanjem zalege iz plodišča v medišče. Pri nakladnem panju moramo zamenjati naklado; tako vedno povečamo matici možnost zaleganja navzgor.

Pri tem moramo upoštevati določene zakonitosti, ki jih omenjam samo načeloma. Pri delu s plodiščnimi nakladami sem prišel do spoznanja, da lahko s preprostimi posegi zelo učinkovito vplivamo na razvoj gnezda. Seveda je to pomembno zaradi lažjega uravnavanja razvoja čebelje družine, zato je to ena od bistvenih prednosti, ko se odločamo za panjski sistem v katerem bomo čebelarili. Sam preizkušam nizko naklado že od leta 1976 dalje in uporabljam 10-satno naklado, z zunanjo višino satnika 160 mm.

Za razvoj zalege, to je plodišče, uporabljam tri nizke naklade. Pokazalo se mi je, da je višina satnika 160 mm bolj sprejemljiva kot pa višina 180 mm. Višina satnika 170 mm še prihaja v poštev. Moj nasvet bi bil; 10-satna nizka naklada z merami satnika 446×160 mm. Pri tem pa se moramo seveda nenehno učiti in za plodišče uporabljati vedno tri nizke naklade. Ko bomo osvojili tehnologijo čebelarjenja z nizkimi nakladami in izkoristili velike prednosti, ki nam jih nudijo, bomo dosegli bistven napredek v svojem čebelarjenju.

O nizkih nakladah želim v nekaj točkah povedati tole:

1. Pri pravilnem zazimljenju in z zalogo hrane 20–23 kg čebelna družina zelo dobro prezimi v nizkih nakladah tudi v najhujši zimi.

2. Čebelna družina mora prezimovati v treh nizkih nakladah. Gornja naklada mora biti polna hrane.

3. Prek cele čebelarke sezone mora imeti družina zalego v treh nizkih nakladah.

4. Menjava nizkih naklad omogoča boljše preprečevanje rojenja in zagotavlja harmoničen razvoj čebelje družine.

5. Paziti moramo, da je razmak med satniki dveh sosednjih nizkih naklad najmanj 8 mm in največ 10 milimetrov. Če je razmak večji, bo

pri menjavi naklad omejeno gibanje matice.

6. Z nizko naklado lahko bolje izkoristimo srednje močne paše.

7. Nizka naklada, polna medu, ima velike prednosti tudi zato, ker je odvzem medu bistveno olajšan.

8. Za nizkonakladno čebelarstvo je matična rešetka odveč. Z njo tudi lažje uravnavamo moč čebelje družine.

S tem sem nakazal samo bistvene ugotovitve, toda pri tem moramo vedeti, da ima velik vpliv na uspešnost čebelarjenja v nizkih nakladah tudi okolje v katerem čebelarimo. Vsako premeščanje panjev na nove lokacije ima za posledico, da se pojavijo specifični problemi, ki jih narekujejo spremenjeni pogoji v novem okolju.

Uspeh je zato odvisen od čebelarja samega, v kakšni meri je uspel tehnologijo čebelarjenja prilagoditi pašnim razmeram svojega kraja. Splošna navodila imajo vsepovsod isto veljavo in kdor jih obvlada, se lahko tudi pravilno odloči.

Nedvomno je nizka naklada tista alternativa, ki nam omogoča velik napredek. Ne želim s tem sicer trditi, da je slabše čebelariti z Langstrothovo mero, želim povedati le to, da se z nizkonakladnim panjem lahko bolje prilagodimo različnim pašnim razmeram in da ne terja toliko truda. Veliko bolje lahko z nizkimi nakladami izkoristimo srednje dobre paše kot pa z LR panjem. Naše čebelarjenje pa moramo prilagoditi povprečnim pašam. Zato ne smemo posnemati ameriški način čebelarjenja v normalnih nakladah, ampak si ga moramo prilagoditi. V bistvu je nizka naklada le boljše orodje, kakšen uspeh pa bomo dosegli, o tem odloča spretnost čebelarja.

Na dobrih pašnih območjih s celoletnimi pašami ima prednost Dadant-Blatov panj s polovičnimi nakladami, prav tako LR panj in tudi nizkonakladni panj. Čebelar, ki čebelari z LR

panjem mora paziti, da bo potem, ko bo iztočil med, pustil dovolj hrane v plodišču. Najčešče poberejo čebelarji skoraj ves med prav v LR panjih. Posledica takšnega nevestnega početja so slabe in bolne čebelne družine. Pri DB panjih ostane v plodišču vedno dovolj hrane, kar pa pri zmernih pašah pomeni čestokrat veliko izgubo medu. Kdor čebelarji z nizkimi nakladami mora dobro obvladati tehnologijo menjave naklad. Če ne bomo tega delali pravočasno in v pravilnem vrstnem redu ne bomo imeli uspeha z nizkimi nakladami. Prav to nakazano problematiko ne bi smeli prezreti v Jugoslaviji. Ta moja izvajanja bi sklenili takole:

Langstrothov panj zahteva močno družino, za razvoj močne družine pa je nujna menjava naklad, pri tem pa imamo ob zmernih pašah med raztresen po satju. Na območjih z dobrimi pašami je seveda boljše intenzivno

čebelarjenje, zato bi po mojem mnenju za takšne pogoje najbolj ustrezala 12-satna LR naklada, bolj kot 10-satna. Še bolj pa je primeren DB panj s polovičnimi nakladami.

Za območja s srednje močnimi pašami, ki jih lahko izkoristimo le, če prek cele sezone skrbimo, da je čebelja družina na višku razvoja. V takšnih pašnih pogojih čebelarim tudi sam, najboljše rezultate pa sem dosegel prav z nizkonakladnim panjem. Natančne in zanesljive podatke bom zbral v naslednjih petih letih in tako svoje trditve potrdil tudi s številkami o odnosih v 10-satni nizki nakladi v primerjavi z normalno LR naklado. Bolj ko se nam bo posrečilo razvoj čebeljih družin prilagoditi zunanjim pogojem zanesljivejše bodo gospodarske prednosti. V prihodnje želim vašemu čebelarstvu mnogo uspeha v korist vašega celotnega narodnega gospodarstva.

UDK 638.15

RAZŠIRJENOST KUŽNIH BOLEZNI ČEBEL IN UKREPI ZA NJIHOVO ZATIRANJE

MAG. M. RADOVANOVIC

Če je, kot pravijo čebelarji, vsak panj samostojna enota za pridobivanje cele vrste pomembnih pridelkov, potem vse naše čebelarjenje, milo rečeno, ni dovolj dobro. Okoli 30.000 čebelarjev, organiziranih v čebelarskih društvih, zadrugah in zvezah, je v resnici osnoven dejavnik pri razvoju čebelarstva pri nas; približno prav toliko pa se jih ukvarja s čebelarstvom mimo organiziranih oblik dela.

Tudi brez posebnega proučevanja vseh dejavnikov, pomembnih za pravilno ocenjevanje sedanjega stanja v tej gospodarski veji, lahko zanesljivo trdimo, da čebelarstvo lahko hitreje napreduje kot katerakoli druga kmetijska panoga, ker to resnično omogočajo ekološke razmere; vnema naših

čebelarjev pa je tudi tolikšna, kot je premorejo samo ljudje z najžlahtnejšimi lastnostmi.

Medtem pa današnje stanje kaže, da uvozi Jugoslavija velike količine medu in da se ta tendenca še krepi. Samo leta 1979 smo iz raznih tujih dežel uvozili 5555 ton medu (za 555 ton več, kot smo ga pridelali doma); v prvih osmih mesecih leta 1980 pa smo ga uvozili več kot 3000 ton.

Čeprav je v nekaterih republikah opaziti določena prizadevanja, da bi s spodbujevalnimi ukrepi prispevali, da bi si čebelarstvo opomoglo in napredovalo s hitrejšimi koraki, pa tega vendarle še ne delajo na našem celotnem ozemlju. V celoti gledano, še vedno ne moremo govoriti o navzoč-

nosti jasnega koncepta v tej gospodarski panogi.

Vloga veterinarske službe bi morala biti, glede na splošno oceno stanja v čebelarstvu, veliko večja, posebno kar zadeva neposredno varstvo zdravja čebel in njihove zalege, inspekcijskim nadzorom nad prometom s panji in dajanje napotkov čebelarjem. Na dlani je, da ima veterinarska služba veliko pomembnih nalog in da bi morali biti rezultati dela v tej službi večji.

V razdobju nekaj let se v naši državi redno pojavljajo skoro vse značilnejše kužne bolezni čebel in čebelje zalege. Kadar so okužbe močnejše, te bolezni bolj ali manj ogrožajo čebelarstvo in čebelarske pridelke in povzročajo velike gospodarske izgube. Razumljivo je, da je posledica tega počasnejša menjava kvalitetnejšega materiala in nujnost večje previdnosti pri prometu s panji in čebeljimi pridelki.

Z zakonom o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo (službeni list SFRJ, št. 73/76) je predpisano obvezno zatiranje ameriške kuge čebelje zalege, nose mavosti, akarioze, z odlokom o izvajanju odredb zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vse naše pokrajine (zaradi varstva čebel pred varroozo) pa je predpisano izvajanje odredb zakona tudi proti tej kužni čebelji bolezni (službeni list SFRJ, št. 68/80).

Podatki, ki jih republiški oziroma pokrajinski organi, pristojni za veterinarsko službo, pošiljajo vsakih 15 dni zveznemu komiteju za kmetijstvo in v katerih ga obveščajo o stanju in gibanju kužnih živalskih bolezni kažejo, da so leta 1980 ameriško kugo čebelje zalege ugotovili v vseh republikah in pokrajinah in da je celotno število ugotovljenih žarišč znatno večje (312 v 117 občinah) kot v prejšnjih dveh letih (1978. leta 146 žarišč

v 80 občinah, 1979. leta pa 266 žarišč v 105 občinah).

Posebno močno se je povečalo število ugotovljenih primerov bolezni v SR Hrvaški, nekoliko manj pa tudi v SR Srbiji.

Za Slovenijo je značilno, da je število ugotovljenih primerov v zadnjih treh letih približno enako in da število občin, v katerih so diagnosticirali ameriško kugo čebelje zalege, variira med 3 in 9.

Glede na to, da se število žarišč naglo povečuje in na to, da so ugotovili prvo žarišče te okužbe tudi že v SAP Kosovo, se zdi realno pričakovati, da je na širšem ozemlju že v teku raziskovanje čebeljih kužnih bolezni in to bolj organizirano kot do zdaj in da je zavzetost veterinarske službe na splošno v celoti, večja, posebno še specializirana.

Kadar gre za ameriško kugo čebelje zalege, je posebno pomembna dobra organizacija diagnosticiranja in hitro odkrivanje okuženih panjev, ker razen uporabe stamping-out metode (uničenje zalege) in izolacijskih ukrepov praktično ne obstaja nobena druga metoda zatiranja.

Čebelarji že povsem dobro prepoznajo to kužno čebeljo bolezen in, če sodimo po tem, koliko nam je do sedaj znano, pravilno ocenjujejo vsak pojav ameriške kuge čebelje zalege v svojem čebelnjaku. Veterinarsko službo je treba pravočasno obvestiti o vsaki spremembi, ki jo čebelar odkrije, da bi bilo onemogočeno širjenje okužbe in storjeno vse potrebno, da bi zavarovali čebelnjake v okolici. Toda iskušnje kažejo, da čebelarji prej poizkusijo prav vse, kar vedo o kužnih boleznih in šele nato alarmirajo za to pristojno veterinarsko službo.

Akariozo čebel so v zadnjih treh letih ugotovili samo v Sloveniji. Če primerjamo stanje akarioze v tej republici v teh letih vidimo, da bolezen postopoma upada tako po številu

žarišč kot po številu okuženih občin. Ta vtis pa je, kot je razbrati iz mišljenja večjega števila diagnostičnih laboratorijev, varljiv, in bi lahko šlo prej za to, da v laboratorijske raziskave ne pošiljajo materiala oziroma da se lastniki čebel sami borijo proti tej kužni bolezni na način, ki je zanje najbolj sprejemljiv.

Tako lahko presojamo tudi stanje glede nosemavosti, ki jo podatki za SR Črno goro, SAP Kosovo in SAP Vojvodino ne izpričujejo, čeprav velja (poleg varrooze) za najbolj razširjeno bolezen čebel.

Celotna podoba razširjenosti se sklada tudi z okoliščino, da je danes v rabi (pa tudi v prosti prodaji: folbeks, fumagilin, DCH in varostan) dovolj preparatov, s katerimi je moč doseči precej dobre, vendar pa kratkotrajne rezultate.

Varroozo so, nedavno tega, uvrstili med tiste kužne bolezni, pri katerih se morajo obvezno izvajati odredbe zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo. Razmeroma še pred kratkim se je razširila pri nas in se zelo naglo razširila v zvezi s prizadevanjem čebelarjev in veterinarske službe.

Začetne težave, s katerimi se je najprej srečala veterinarska služba na vzhodnih območjih SR Srbije, so izvirale iz nepoznavanja te čebelje bolezni; do njih pa je prišlo zato, ker ni bilo pripravkov in zaradi samovoljnega ravnanja čebelarjev.

Danes smo praktično izmenjali izkušnje z vsem svetom. Varroozo kakor tudi ukrepe zoper njo dobro po-

znamo, pa vendar je ta bolezen razširjena po vsej Jugoslaviji in lahko rečemo, da se število žarišč in občin, v katerih so bolezen ugotovili, povečuje. Leta 1980 je bilo 150 primerov v 36 občinah. Leta 1978 in 1979 je bilo samo v SR Srbiji in v SR Hrvaški od skupno 35 (1978) do 27 (1979) žarišč.

Treba je poudariti, da obstaja več pripravkov, s katerimi lahko razmeroma uspešno zatiramo varroozo. V tem pogledu se je uveljavil primer izdelave domačega pripravka za zatiranje varrooze v »Krki«.

Medtem ko razpravljamo o splošnem stanju in razširjenosti kužnih čebeljih bolezni, je treba izhajati iz tega, da je uspešna zaščita zdravja čebel prvi pogoj vseh oblik in smeri čebelarjenja, odvisna predvsem od tega, koliko bodo znali ljudje obvarovati panje in čebele. Prav ta motiv pripravlja lastnike čebel do tega, da čebele selijo, da iščejo zanje boljše razmere, bolj zdravo okolje in boljše pašo. Posebno v poletnih mesecih prevozijo čebelarji velike razdalje in tako verjetno čisto nehote, prenašajo v nove kraje bolezen svojih čebel. Zato je upravičeno mnenje, da se uspešno upiranje širjenju kužnih bolezni (in ne samo tistih, ki jih zajemajo zakonske odredbe) ne more niti začeti, dokler je promet s čebeljimi družinami tako malo nadziran kot do zdaj.

Veterinarska inspekcija na vseh ravneh mora zagotoviti uveljavljanje stalnih in doslednih ukrepov za ugotavljanje, zatiranje in iztrebljanje čebeljih bolezni; pri tem pa mora računati na sodelovanje čebelarških organizacij in vsakega dobromislečega čebelarja.

ČEBELARJI POZOR!

Iščemo čebelarja (mlajšega upokojenca) za delo v selekcijsko vzrejnem centru v poletnih mesecih.

ZČDS, Ljubljana, Cankarjeva 3/II

POROČILO O DELU KOMISIJE ZA TEHNOLOGIJO IN ČEBELARSKO OPREMO

ANTON ROZMAN

Komisija za tehnologijo in čebelarstvo

Na letošnjem posvetovanju je bilo v okviru komisije za tehnologijo in čebelarstvo podanih več zelo zanimivih referatov, ki so obravnavali zelo aktualne probleme tehnologije čebelarjenja in to predvsem v nakladnih panjskih sistemih. Prvič smo imeli priložnost na posvetovanju slišati zelo zanimiva referata dveh tujih strokovnjakov, to sta bila dr. Josef Bretschko in inž. Matthäus Krasnik iz Avstrije.

Nedvomno je to novost, ki je zelo koristna za naše čebelarje, saj tako prihajamo do novih informacij in rešitev. Še posebno je to pomembno zaradi tega, ker naši severni sosedje čebelarijo v podobnih klimatskih in pašnih pogojih kakor so pri nas. Omenjena strokovnjaka sta nas seznanila z uspehi, ki jih imajo v Avstriji pri čebelarjenju z nizkonakladnimi panji, višine naklade 17 cm, in tehnologijo čebelarjenja v teh panjih ter o sodobnem pridobivanju medu v satju s pomočjo plastičnih kaset, ki se istočasno uporabljajo tudi kot lična embalaža.

Od domačih referatov je bil zelo zanimiv referat dipl. inž. Poldeta Skafarja iz Čebelarke zadruge Žalec o njihovi izvedbi visoke podnice za nakladne panje. Podnica je prirejena tako, da omogoča smukanje cvetnega prahu, prav tako pa je prirejena tudi za borbo proti varroozi. Podnico so že preizkusili na njihovem čebelarskem obratu pri Zadru in pri tem ugotovili, da ima bistvene prednosti pred prejšnjimi izvedbami.

Sam sem prebral referat, v katerem sem prikazal probleme v tehnologiji in opremi pri nas in nakazal nekatere rešitve in smeri, ki jih je osvojila komisija za tehnologijo. V okviru naše komisije je imel referat tudi tov. Martin Mencej, ki je opozoril na probleme in tudi na uspehe pri delu z mladimi čebelarji-krožkarji, ki so jih le-ti že dosegli.

Iz referatov in razprave lahko potegnemo nekaj zaključkov in ugotovitev:

1. Pri čebelarjenju v nakladnih panjih bomo morali težiti k uvajanju novosti v tehnologiji in opremi ter v

večjem obsegu preizkusiti uspešnost čebelarjenja z nizkimi nakladami glede na naše klimatske in pašne pogoje.

2. Prizadevati si moramo za standardne mere nakladnih panjev, ki jih zagovarja komisija za tehnologijo pri Apimondiji. Pri tem je poleg mer pomemben tudi mednarodni standard lesa in izdelave.

3. Pri izdelavi AŽ panjev si moramo prizadevati, da se zaradi pojava varrooze izpopolni na tak način, da bo v njem omogočeno uspešno zatiranje tega zajedavca.

4. Težiti moramo k izdelavi enotnega tipa osmukalca za cvetni prah, ki naj bi sčasoma postal standardna izvedba za listovne in nakladne panje.

5. Pospeševati moramo pridelovanje medu v satju in to na sodoben način.

6. Prizadevati si moramo za izključno uporabo nerjaveče pločevine pri izdelavi čebelarске opreme.

7. Izboljševati moramo sodobne biološko tehnološke metode borbe z varroozo in jih posredovati čebelarjem.

UDK 638.142.5

PREDELAVA LR PODNICE ZA ZATIRANJE VARROOZE IN SMUKANJE CVETNEGA PRAHU V ČEBELARSKI ZADRUGI ŽALEC

POLDE SKAFAR

Pri konstrukciji nove visoke podnice — smukalnika — smo upoštevali znanstvene ugotovitve, da je uspešen razvoj varrooze pogojen predvsem z naslednjim:

1. varrooza se razmnožuje pretežno na trotovski zalegi, če je trotovska zalega le navzoča v panju;

2. optimalna temperatura za razvoj varrooze je nekoliko nižja od optimalne temperature za razvoj čebelne zalege, zato najdemo varroozo zlasti na krajnih zaleženih satih;

3. na osnovi teh ugotovitev varroozo uspešno biološko zatiramo z izrezovanjem trotovske zalege.

V podnici, ki smo jo ustrezno povišali, smo razdelili prostor v dva dela. V zadnjem delu je prazen prostor, v katerem gradijo čebele trotovsko satje in gojijo trotovsko zalego. Tu je temperatura nižja kot v plodišču in so ob upoštevanju gornjih ugotovitev idealni pogoji za razvoj varrooze, zato se bo le-ta tu v pre-

težni meri zadrževala in razmnoževala. Ko čebele trotovsko zalego pokrijejo, jo izrežemo. V ta namen je na zadnji strani podnice loputa, ki se odpira navzdol. Skozi to odprtino s posebnim ojačanim nožem izrezujemo trotovino. V pašni dobi čebele hitro ponovno zgradijo trotovino in zaležejo. V brezpašni dobi pa s krmljenjem prav tako dosežemo gradnjo trotovine. Tako dosežemo tudi znatno večji pridelek voska.

Prednji del podnice pa je namenjen smukanju cvetnega prahu. Osnovne karakteristike smukalnika so v bistvu enake kot pri prvotnem smukalniku, ki smo ga skonstruirali pred dobrim desetletjem prav na pričetku pridobivanja cvetnega prahu pri nas. Moram tudi poudariti, da je čebelarška zadruga oziroma prejšnje čebelarstvo Mirošan prvi konstruktor smukalnika za cvetni prah pri nas (tov. Brglez s sodelavci). To poudarjam zaradi tega, ker v dnevnem časopisu (priloga Večera iz meseca decembra o čebelar-

stvu) omenjajo druge avtorje smukalnikov.

Sedanji smukalnik je plod dolgoletnih izkušenj pri pridobivanju cvetnega prahu s smukanjem. Pri konstrukciji novega kombiniranega smukalnika smo skušali odpraviti pomanjkljivosti prejšnjih tipov smukalnikov. Kovinsko smukalno mrežo smo nadomestili s plastično, opremljeno s tulci za izlet čebel. Predalčke za cvetni prah je treba izvleči naprej, kar omogoča, da so nakladni panji stisnjeni drug ob drugem, namesto, da bi jih, kot poprej, izvlekli s strani. Smukalna mrežica je prišita na osnovno mrežo, da se pod težo čebel in zaradi raztezanja v poletni vročini ne vdaja. Takšno upogibanje osnovne mreže je omogočalo neopazen prehod čebel pod smukalno mrežo. Prav tako se je lesenitni pokrov nad smukalno mrežo često zvijal, zato smo ga nadomestili s stekleno šipo. Široko odprtino — vhod — v smukalec smo zaprli oziroma nadomestili s sicer širokim, vendar normalnim žrelom tako, da se čebele, »otovorjene« s cvetnim prahom, ne zadržujejo pred panji, kar je reden pojav pri drugih smukalnikih.

Se eno prednost tega smukalnika bi omenil. Zgrajena trotovina v drugem delu, ki je zasedena s čebelami, daje čebelam nabiralkam občutek, da so že v panju in zato brez večjega zadrževanja prehajajo skozi smukalno mrežo.

Smukalnik smo v preteklem letu preizkusili v našem čebelarskem obratu pri nad 300 družinah in smo dosegli rekordne rezultate, tako v pri-

delku cvetnega prahu kot tudi pri vosku.

Za zatiranje varrooze je važno vstaviti tudi pregradne mreže, pod katere je treba vložiti nameščen papir. Pri zdravljenju z dimljenjem ali drugimi sredstvi živi oz. omamljeni krpilji padajo skozi mrežo in ne morejo priti več v stik s čebelami. Ker je predelana visoka podnica sestavljena iz dveh delov, rabimo tudi dve polovični pregradni mreži. Prva polovica je položena na dno prostora, za gradnjo trotovine, druga polovica mreže pa na pregradni lesenitni pokrov oziroma šipo.

V našem obratu v čebelarski zadrugi Žalec čebelarimo z visoko LR naklado, ki služi kot plodišče in s polovičnimi mediščnimi nakladami. Naklade imajo okrogle izletne odprtine. Takrat, ko ne želimo smukati cvetnega prahu, žrelo na podnici zapremo z naletno desko in odpremo odprtino na nakladah, ki zdaj služijo za izlet čebel. Odprtine na nakladah so seveda zaprte, če želimo pridobivati cvetni prah.

Tako predelana podnica — smukalec ima tudi veliko prednost pri prevozi. V tem primeru odpade zamudno snemanje smukalnikov in ponovno nameščanje na novem stojišču. V našem primeru samo zapremo žrelo in panj je pripravljen za prevoz.

Kot sem že omenil, so smukalnike preizkusili v široki praksi. Manjše pomanjkljivosti smo še pozneje odpravili. Kot že rečeno, doseženi rezultati potrjujejo, da je opisana konstrukcija kombinirane podnice in smukalnika uspešno izvedena.

Reklamni oglasi: cela stran — 6000 din, pol strani — 3500 din, četrt strani — 2000 din. Trikratna zaporedna objava 20 % popusta. Splošni oglasi: beseda 10 dinarjev. Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa v tekočem letu, do 20 besed. Za vsako nadaljnjo besedo doplačajo po veljavni tarifi 10 dinarjev.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V APRILU

STOJAN DROC

Aprila ugotavljamo pri čebeljih družinah nagel razvoj. Matice močno zalegajo, tako da marsikje zaležejo ob koncu meseca v AŽ panjih sedem satov zalege in več. Bistvene razlike po obsegu zalege v nakladnih panjih tedaj ni opaziti. Pač pa je zdaj že čas, ko moramo pričeti ukrepati, to je predstavljati zalego. Pri nadaljnjih ukrepih si bomo morali prizadevati, da bomo obrzdali rojilno razpoloženje čebeljih družin.

Tehnologija čebelarjenja v AŽ panju je prilagojena njegovi zasnovi. Zato je prestavljanje zalege najučinkovitejši poseg ob nekaterih inčicah. Gre v bistvu za povečevanje prostora maticam, da lahko širijo zalego tudi prek zmogljivosti plodišča standardnega desetsatnega AŽ panja. O tem, kako prestavljamo, je že marsikje nemalo napisanega; zato o tem v tem sestavku ne bom pisal. Kdaj nastopi pravi čas za prestavljanje, lahko ugotovimo po moči čebelje družine. Podsedanje družin je eden izmed znakov, da je že čas za poseg. Morebitni nastavljeni čepki matičnikov pa nas opozarjajo, da je za to opravilo skrajni čas.

Nakladni panj praviloma ne pozna prestavljanja, čeprav so čebelarji, ki tudi to počno. Pravilno je opraviti zamenjavo naklad, kar predstavlja v nakladnem panju enak poseg kot prestavljanje v AŽ panju. Tu je opravilo poenostavljeno, ker manipulacija s sati odpade. Razumljivo je, da je tudi tukaj moč družine odločujoča. Ni dovolj, da družina zaseda le zgornjo naklado. Zasedati mora tudi že spodnjo, toda ne tako popolno kakor zgornjo. Da pa je nastopil neodložljiv čas za zamenjavo naklad, nam povedo morebitni nastavki — čepki — matičnikov. Hitro in zelo preprosto

ugotovimo to tako, da zgornjo naklado dvignemo od zadaj in pregledamo sate od spodnje strani. Če so čepki nastavljeni, jih zlahka opazimo ob robovih satnikov. Tako delo gre hitro izpod rok in je v bistvu lažje v primerjavi z AŽ panjem. Se so čebelarji, ki opravijo prestavljanje zalege v nakladnem panju tako, kakor to zahteva tehnologija čebelarjenja v AŽ panju. To je zmota in v mnogih primerih razlog za opustitev čebelarjenja v nakladnem panju. Zato stran s takimi nasveti.

S prestavljanjem zalege v AŽ panju in z zamenjavo naklad v nakladnem panju dajemo matici več prostora za zaleganje. V AŽ panju je to edini učinek. V nakladnem panju pa je zamenjava naklad tudi neke vrste dražilno krmljenje zaradi prenašanja zalag hrane iz spodnje naklade v zgornjo, kar je določena prednost.

Nekateri čebelarji prezimujejo družine tudi v eni nakladi. Ti seveda ne morejo zamenjati naklad. V tem primeru je primerno vstaviti podklado. To čebele zasedajo polagoma od zgoraj navzdol. Šele ko je podklada dobra zasedena s čebelami, zamenjamo naklade. Če naklado le nastavimo, čebele kaj nerade preidejo prek zimske zaloge v zgornjo naklado. To je tudi razlog za prestavljanje zalege v zgornjo naklado. Čeprav je to v nasprotju s tehnologijo čebelarjenja v nakladnem panju, je pa še vedno močno v rabi.

Konec aprila moramo poskrbeti za prve priprave za vzrejo mladih matic, če jih želimo zamenjati družinam še pred glavno pašo. Velja ugotoviti, da se v čebelarstvu še vse premalo ubadamo z vzrejo matic, čeprav vemo, da so enoletne matice porok za uspeh v čebelarstvu. Vse kaže, da (Nadaljevanje na str. 129)

MEDEXOVE DELAVKE — PRIDNE KOT ČEBELICE

STROKOVNI SEMINAR ZA ČEBELARJE DELAVCE NA DOMU IN KOOPERANTE

V začetku februarja je DE Kooperacija organizirala dvodnevni strokovni seminar za čebelarje delavce in kooperante. Na seminar, ki je bil razpisan v 11. številki biltena, se je prijavilo 34 čebelarjev, ti so se seminarja tudi udeležili. Udeleženci so dobili plačane prevozne stroške in dnevnice za bivanje v Ljubljani.

Na seminarju so predavali dipl. ing.

Ludvik Klun, Janko Pislak, prof. Edvard Senegačnik in prof. dr. Nežka Snoj.

Predavanja so obsegala teme:

- vzreja in selekcija matic,
- tehnologija pridelovanja čebeljih pridelkov,
- čebelje paše,
- čebelje bolezni,
- predvajanje filma o varroozi.

Po mnenju udeležencev in predava-

teljev je seminar dobro uspel, saj so čebelarji zvedeli za najnovejše dosežke s področja praktičnega čebelarjenja. Izredno zanimivi sta bili prvi temi, saj je teoretično razlaganje ing. Ludvika Kluna dopolnjeval naš največji in najbolj priznan čebelar Janko Pislak. Tov. Pislak je podrobno odgovarjal na vprašanja čebelarjev, jim posredoval svoje izkušnje s področja tehnologije čebelarjenja in svoj način dela. Udeleženci seminarja so se lahko dobro seznanili s konkretnimi izkušnjami tov. Pislaka, kar jim bo mnogo koristilo pri nadaljnjem delu.

V predavanju o odbiri in vzreji gospodarskih matic je tov. Klun dal poudarek novjšim ugotovitvam in temu, kako je mogoče najceneje in najhitreje osvojiti način redne zamenjave matic ter izbrati take rodove, ki bodo dali maksimalne donose določenih čebeljih pridelkov. Slušateljem so bili prikazani plemenilčki in inkubatorji, ki so bili razviti v pospeševalni službi Medexa, da bi se čebelarji na ta način čim bolj spoznali z možnostmi, ki jih nudi množična vzreja gospodarskih matic.

Tov. prof. Senegačnik je v predavanju dal poudarek raznim pašam in prevažanju čebel. Obrazložil je jesensko pašo kot prvi pogoj za močne čebelje družine in uspešno čebelarjenje v naslednji pomladi, prvo pomladansko pašo, pregled čebeljih družin, različne vrste krmljenja za zalego itd. V predavanju so bile obrazložene priprave za prvo pašo na repici, žajblju, akaciji, poletne paše in jesenske paše na resi in žepku.

Prof. dr. Snojeva je svoje predavanje osredotočila na domače izkušnje z varroozo.

Splošna želja udeležencev seminarja je bila, naj bi v zimskem času organizirali več podobnih seminarjev.

Poleg teoretičnega seminarja, ki ga lahko organiziramo v prostorih Medexa, bo DE Kooperacija organizirala tudi praktičen pouk pridelovanja čebeljih pridelkov. Pouk specializirane proizvodnje se bo vršil pri večjih čebelarjih kooperantih. Nekaj dogovorov za enotedenske praktične tečaje je že opravljenih.

Želimo, da bi se naslednjo zimo seminarjev udeležilo čimveč čebelarjev.

SODELOVANJE MEDEXA Z ZVEZO ČEBELARSKIH DRUŠTEV MURSKA SOBOTA

Zveza čebelarских društev Murska Sobota je imela 8. februarja redni občni zbor. Zbor je obravnaval poročila o poslovanju v preteklem letu, sprejel programe dela za leto 1981, podeljena so bila tudi odlikovanja zaslužnim čebelarjem.

Številni udeleženci zbora so po poročilih o delu Zveze aktivno sodelovali v razpravi, razpravljali so o problematiki čebelarjenja in dajali konkretne predloge za izboljšanje razmer v čebelarstvu. Ker je bil na zboru tudi predstavnik Medexa, je bilo obravnavano tudi sodelovanje z Medexom, sprejeti so bili konkretni dogovori glede nadaljnjega sodelovanja. Predstavniki Zveze in Medexa so se dogovorili predvsem naslednje:

1. Medex bo z Zvezo še naprej sodeloval na področju vzreje gospodarskih matic. Plemenilna postaja naj bi se vključila v sistem Medexove vzreje gospodarskih matic v večjem obsegu. Konkretno obliko in pogoje sodelovanja bosta Medex in Zveza uredila s posebno pogodbo.

2. Zveza bo na svojem področju še naprej zbiral med za potrebe Medexa.

Odkup medu, transport in plačilo stroškov bosta Zveza in Medex uredila s posebno pogodbo.

3. Medex bo finančno podpiral delo čebelarских krožkov pri osnovnih šolah. Dodeljeval jim bo panje in najnujnejšo opremo, ki jo krožki potrebujejo pri delu. Medex bo opremo pošiljal krožkom po odobritvi kreditnega odbora na osnovi pismenih vlog, ki jih bodo krožki pošiljali Medexu.

4. Medex bo sofinanciral izvršitev programa Zveze za leto 1981 na osnovi pismene vloge, ki jo bo Zveza poslala delavskemu svetu Medexa. Program predvideva predvsem sofinanciranje dokončanja plemenilne postaje, pokrivanje stroškov za opazovalni postaji gozdnega medenja Smrečno pri Šmartnem na Pohorju in Orlice pri Vuhredu in sofinanciranje drugih potreb Zveze.

5. Medex bi moral biti bolj aktiven pri preskrbi sladkorja za hrano čebel in pri preskrbi zdravil proti varrozi. S področja sladkorja je Zbor sprejel sklep, da obvestijo Zvezo CD Slovenije, da bi poskrbela, da se oskrbovanje čebelarjev s sladkorjem po regresirani ceni reši

sistematsko, kot je bilo to dogovorjeno na kongresu v Osijeku. Medex naj sodeluje v akciji preskrbe sladkorja, upoštevajoč potrebe čebelarjev Zveze, tudi če niso kooperanti Medexa. Zveza in Medex se bosta posebej dogovorila o naročilnici za sladkor, ki bi ga Zveza oziroma čebelarji kupovali pri grosistični trgovini.

Zapore in pomanjkanje sladkorja lahko povzročijo več škode kot sama bolezen. Ker je v Prekmurju z akacijo v glavnem konec paše, pomeni nepreva-

žanje čebel na medonosne paše in pomanjkanje sladkorja konec čebelarjenja.

Navedel sem le nekaj pomembnejših dogovorov in sklepov Zbora; izredno pomembna se mi zdita sklepa glede sladkorja in urejanja pasišč. Gotovo je, da posamezna čebelarska društva, zveze čebelarskih društev, pa tudi Medex, niso sposobni sami razrešiti tako pomembnih vprašanj. Določnost vseh društev in tudi Medexa pa je aktivno sodelovati pri razreševanju problema.

UDELEŽBA ČEBELARJEV NA CELOTNEM DOHODKU MEDEXA ZA LETO 1980

Delavski svet DO hp Medex je določil del dohodka, ki po zaključnem računu pripada čebelarjem nad akontacijskimi cenami. Del, ki pripada čebelarjem, je izračunan na osnovi deleža čebeljih pridelkov, ki so jih po pogodbah o trajnem sodelovanju proizvedli čebelarji, v skupni vredosti proizvodnje.

Za leto 1980 se čebelarjem razdeli del dohodka v razmerju oddanih količin čebeljih pridelkov, in sicer za:

- med 3 din za kg,
- med v satju 20 din za kg,
- cvetni prah 10 din za kg,
- matični mleček 1000 din za kg,
- propolis 100 din za kg.

Obračun pripadajočih zneskov bo izdelala DE Kooperacija, ki bo zneske izplačala čebelarjem ali pa jih bo obračunala za obveznosti, ki jih imajo čebelarji do Medexa.

HP MEDEX NA V. POSVETOVANJU O SODOBNEM ČEBELARSTVU

Hp Medex je tudi letos, podobno kot druga leta, sodeloval na posvetovanju slovenskih čebelarjev z dvema predavanjema, s predvajanjem filma o varroozi in z razstavo opreme in čebelarskega materiala. Posvetovanje je bilo pomembno zaradi številnih razgovorov s čebelarji s področja Slovenije in Jugoslavije in izmenjave različnih koristnih izkušenj in tudi problemov s področja čebelarjenja.

Medex je obogatil posvetovanje s predavanjem o vzreji gospodarskih matic v večjem obsegu in s poročilom o poskusni setvi nekaterih novejših medovitih rastlin. Oba referata je prečitala pospeševalka Medexa dipl. biologinja Tanja Medved, odgovore na referat o vzreji gospodarskih matic v večjem obsegu pa je dajal tov. Janko Pislak, ki je soavtor omenjene študije. Glavni avtor študije je dipl. ing. Ludvik Klun. Pri študiji so sodelovali poleg tov. Pislaka še tov. Tone Krajnc in tov. Tanja Medved.

S prvim referatom Medex seznani čebelarje z naporji, ki jih je vložil v mno-

žično in ceneno vzrejo gospodarskih matic, s sistemom vzreje gospodarskih matic, vzrejo matičnikov, prevozi matičnikov in dodajanjem zrelih matičnikov. Referat govori tudi o pomembnosti matic, potrebah po gospodarskih maticah, možnostih nabave pri Medexu in končno tudi o cenah, ki bodo dostopne vsakemu čebelarju. V naslednji številki biltena bomo objavili posebno obvestilo o možnostih in načinu nabave matic in matičnikov preko Kooperacije Medexa.

Z referatom o setvi nekaterih novejših medovitih rastlin je dipl. biologinja Tanja Medved seznanila čebelarje z začetnimi deli pospeševalne službe Medexa s področja raziskovanja in uvajanja medovitih rastlin. Da bi čimprej spoznali nove medovite rastline in jih preizkusili tudi v naših razmerah, je pospeševalna služba v sodelovanju z biotehniško fakulteto v Ljubljani, kmetijskim poskusnim centrom Jable in čebelarji kooperanti organizirala in že opravila poizkusne setve različnih medonosnic na različnih geografskih področjih Slovenije. Zaradi neugodnih vremenskih razmer

začrtani program ni bil v celoti izpolnjen, zato v prvi sezoni nismo dobili dovolj rezultatov, kljub temu smo prišli do ugotovitev, da med testiranimi medovitimi rastlinami izstopata predvsem perzijska detelja in raola, ki bosta imeli vse večji pomen za kmetijstvo in čebelarstvo.

Referata Množična vzreja gospodarskih matic in Uvajanje medovitih rastlin opisujeta novi delovni področji pospeševalne službe za razvoj čebelarstva v organizaciji Medexa. Program razvoja čebelarstva predvideva vse močnejše razvijanje pospeševalne službe. Zavedamo se, da lahko le s strokovnim obravnavanjem čebelarske problematike, z raziskovalnim in razvojnim delom dosežemo, da se bo čebelarstvo začelo intenzivneje razvijati ter da bo dokončno dobilo mesto v kmetijski proizvodnji, ki čebelarstvu po svoji pomembnosti pripada.

Pomemben prispevek je dal Medex tudi z razstavo opreme in čebelarskega materiala. Poleg rednega programa čebelarskega materiala, s katerim oskrbujemo čebelarje, smo razstavili tudi nekaj novitet. Pomembnejša novost je električni nož za odkrivanje satja. Nož smo konstruirali v novi izvedbi brez vgrajenega električnega grelca, ogrevanje je neposredno z električnim tokom iz prirejenega transformatorja za zažig. Pomembna novost je tudi zaščitna mreža proti varroozi. Mreža se vloži na dno AŽ ali LR panja. Skozi mrežo odpadejo zajedavci, ti ostanejo na podloženem naoljenem papirju. Zajedalcem tako preprečujemo, da ne pridejo v ponoven stik s čebelami.

Udeleženci posvetovanja so si lahko ogledali tudi poseben film o varroozi, ki ga je Medex posnel, da bi čebelarje čim bolje seznanili z varroozo. Na posvetovanju smo film dvakrat predvajali.

Prispevke za to številko Biltena je napisal Franc Strumbelj, dipl. oec.

je enoletna matica izredno rodovitna, toda ne najustreznejša za ekonomski učinek. Ni nam namreč porok, da s tako matico družina ne bo rojilno razpoložena. In prav rojivost je eden od razlogov za porazne pridelke v našem čebelarstvu. To kaže, da moramo vse naše sposobnosti usmeriti v vzrejo matic, opustiti pa vsa nepotrebna stikanja po panjih brez slehernega učinka.

April je pravi čas za zamenjavo starih, iztrošenih matic z maticami iz rezerve. V AŽ panju odstranimo staro matico in v sredo gnezda takoj vstavimo kompletno družinico iz prasilčka. Zamenjavo ali dodajanje matice v nakladnem panju pa opravimo tako, da naklado z mlado matico nastavimo družini, ki ji želimo zamenjati matico, ne da bi prej odstranili starko. Med nakladi pa vstavimo list časopisnega papirja, ki ga čebele same nagrizajo in se tako spoje.

Na koncu še nekaj o dohranjevanju. To je nepotrebno opravilo, toda če hrane primanjkuje, je nujno potrebno, da ohranimo družine pri življenju. V aprilu porabi čebelja družina več kot pet kilogramov hrane. Pra-

vimo, da hrana kar kopni. Zato mora imeti družina ob začetku tega meseca vsaj še 10 kg hrane, kar ji zagotavlja uspešen razvoj. Dohranjujemo v večjih obrokih s sladkorno raztopino 1:1. Pokladamo zvečer, da ne bi prišlo do ropanja.

Aktivnost mnogih čebelarjev je v tem mesecu usmerjena v dražilno pitanje ali v pitanje na zalego. Večinoma pa gre le za dohranjevanje zaradi pomanjkanja zaloge. V velikih čebelarstvih ali če nam primanjkuje časa, pa je zimska zaloga še zadostna, taka opravila lahko opustimo. Nikjer še ni izrecno ugotovljeno, da dražilno pitanje bolj dražilno deluje na razvoj družin, kakor zadostna zaloga hrane.

Od koncepta in miselnosti je v mnogočem odvisno, kaj vse delamo v praksi. Očitno je, da je racionalizacija opravil potrebna tudi v čebelarstvu. To vedo tisti, ki jim čas ne dopušča, da bi nenehno obiskovali čebelnjake in zato opravijo le nujna, neodložljiva opravila, ki pa so ekonomsko utemeljena. Morebitna farmska vzreja čebel bo to pravilo še bolj potrdila.

UDK 638.232.3

NE POZABIMO NA RAZMNOŽEVANJE MEDOVITEGA RASTLINJA!

ING. F. ŠIVIC

Za sajenje medovitih rastlin vlada med našimi čebelarji veliko zanimanje. Nekatera društva, npr. v Prekmurju, so se povezala z gozdarskimi in kmetijskimi organizacijami in s skupnimi močmi so čebelarji posadili na tisoče selekcioniranih sadik akacije. Žal pa so tako velike organizirane akcije redke, čeprav imamo zanje primerne okoliščine. Vsako leto posadijo slovenski gozdarji velikanško število smrek, borov, macesnov, bukev, gabrov, hrastov, žal pa zelo

malo divjih češenj, javorjev, lip in domačega kostanja. In vendar so te znane medeče drevesne vrste obenem tudi iskane in cenjene zaradi lesa in plodov. S plodovi divjih češenj se npr. hranijo številni pernatí prebivalci naših gozdov, ki so pomembni za ohranitev biološkega ravnotežja v gozdu.

Izkušnje kažejo, da gozdarji radi prisluhnejo željam čebelarjev. Te želje pa morajo biti seveda realne. Za sajenje so na večjih površinah primerne predvsem tiste drevesne vrste,

Facelija je zelo perspektivna medovita rastlina in bi jo morali čebelarji sejati na večjih površinah v bližini čebelnjakov

ki v določenem okolju že dalj časa uspešno rastejo in tudi medijo. Znano je, da vsaka medovita rastlina ni povsod medeča. Akacija v Prekmurju in na Primorskem dobro medí, v osrednji Sloveniji pa bolj slabo. Čebelarji morajo torej vedeti, kaj medí v njihovem okolišu, ker bo sicer pogozdovalna akcija za njihove čebele brez pomena. Predlagani izbor medovitih drevesnih vrst pošiljamo gozdarskim organizacijam. Gozdarji bodo izbrali takšne vrste, ki so zanimive tudi za lesno-predelovalno industrijo in za katere so prepričani, da bodo v njihovem prostoru uspešno rasle.

Zelo bodo previdni pri novih, uvoženih in torej še ne dovolj preizkušanih vrstah. Iz preteklosti vemo, da so številni nasadi eksotičnih vrst pogosto životarili ali celo propadli pod zobmi divjadi ali v nadpovprečno hudih zimah. Euodija, ki dobro medí tudi pri nas, kakor kažejo zadnje izkušnje, je sicer zelo zanimiva za razmnoževanje, vendar jo bo potrebno še nekaj let vsestransko preizkušati v različnih krajih in legah, preden jo bodo morda gozdarji sprejeli v svoj izbor.

Sadike drevesnih vrst vzgajajo specializirane drevesnice. Če bi imeli tu-

di čebelarji svoje drevesnice za medovite vrste, bi bilo sodelovanje z gozdarji veliko lažje in boljše. Da je temu tako, dokazuje primer drevesnice upokojenega učitelja in čebelarja Ludvika Kosija iz Bučkovcev v Slovenskih goricah, ki vsako leto vzgoji na tisoče semenjakov češenj, domačega kostanja, japonske sofore, akacije in drugih medečih rastlin; glavni odjemalci njegovih sadik so gozdna gospodarstva. Takšne drevesnice bi lahko ustanovile čebelarske organizacije tudi na drugih območjih Slovenije, saj je med našim članstvom dovolj pridnih in delovnih čebelarjev, ki jim ne bo škoda časa, če gre za izboljšanje čebelje paše v njihovem kraju.

Doslej smo govorili predvsem o drevesnih vrstah, ne smemo pa pozabiti tudi na medovita zelišča, ki lahko dajo pašo našim čebelam kmalu potem, ko smo jih posejali.

V preteklem letu je DO Medex nakupila seme nekaterih novejših vrst detelje, med njimi perzijsko in aleksandrijsko, ki so ju poskusno sejali čebelarji na Primorskem, Štajerskem in na Dolenjskem in ki so se pokazale kot zelo medeče. Nadaljevali so tudi preizkušanje facelije in tetraploidne ajde. Seveda bodo vse našete rastline zanimive za čebelarstvo le tedaj, če

jih pridelovalci ne bodo pokosili pred cvetenjem ali med njim. To so zlasti rastline, namenjene za pridelovanje semenja. Ne smemo se slepiti, da bodo kmetovalci sejali krmne in industrijske rastline, ki po naključju tudi med, zaradi nas čebelarjev.

Razen tega je plodnih poljedelskih tal v Sloveniji razmeroma malo, zato ne moremo pričakovati, da se bodo kdaj na njih pojavili večji kompleksi oljne repice ali hibridnih sončnic, ki dajejo npr. v Slavoniji in v Vojvodini obilne pridelke medu. Tisto, kar sejejo posamezni čebelarji, ki so tudi lastniki manjših ali večjih zemljiških parcel, Slovenije ne more spremeniti

v čebelji eldorado, lahko pa takšne površine cvetočih medovitih rastlin vsaj do določene mere stimulirajo razvoj čebeljih družin.

V mesecu marcu sadimo sadno drevje in grmičevje. Če imamo okrog čebelnjaka kaj prostega zemljišča, si priskrbimo in posadimo nanj debeloplodno istrsko lesko. Če ji bomo dobro pognojili, nam bo že v nekaj letih zrasla v košat grm. V zatišnih legah evete leska že konec februarja in tedaj privabijo njene klobasice na stotine čebel, posebno še, če raste blizu čebelnjaka. V jeseni pa nas bo za naš trud nagradila še z okusnimi lešniki.

POSKUS UMETNEGA VPLIVANJA NA POTEK ROJENJA ČEBELJIH DRUŽIN

STANE SAJEVEC

Sovjetske čebelarske strokovnjake je že pred letom 1948 zanimalo, kako je moč vplivati na čebelje družine, na njihove priprave na bodoče rojenje in na zaleganje matice.

V ta namen so izbrali 30 čebeljih družin in jih podelili v skupine po 10, z namenom, da bi jih različno oskrbovali v predrojilnem obdobju. Čebelje družine so bile izenačene po bioloških lastnostih in sestavi čebel glede na starost.

Prvi skupini 10 družin so zožili plodišča, drugi skupini so plodišča panjev so povečali plodišče in medišče. Čebelje družine prve skupine so rojile najprej in v največjem številu — osem od desetih. Druga skupina je rojila kasneje, tudi v manjšem številu in to pet od desetih. Pri tretji skupini družin sta rojili le dve od desetih in precej kasneje od prve in druge skupine.

V 36 dneh, kolikor je trajal poskus, so čebelje družine prve skupine vzredile poprečno na posamezno družino 37.000 ličink (indeks 100), druge 46.800 (indeks 126,49) in tretje 54.000 (indeks 145,95).

Ta poskus, ki so ga napravili ob enakih izhodiščnih čebeljih družinah, ob enaki paši, enakem vremenu in enakih drugih okoliščinah, je pokazal, kako lahko čebelar s širjenjem-povečevanjem panja in satne površine čebelnjega gnezda, z zaposlitvijo mladih čebel doжил s krmljenjem zalege, čiščenjem celic, gradnjo satovja in predelavo nabrane in v panj prinesene medicinske vpliva na zmanjšanje rojivosti čebeljih družin, povečanje živčnosti družin in s tem večjo gospodarnost čebelarjenja. Seveda so za dosego vsega tega potrebni ustrezni panji in to nakladnega tipa.

TEHNOLOŠKI OBTOK VOSKA V ČEBELARSTVU

STANE SAJEVEC

Čebelji vosek je poleg čebel, čebelje paše in panjev ena od štirih tehnoloških osnov sodobnega čebelarjenja. Tri četrtine in več letno pridelanega voska vračajo čebelarji v tehnološko reprodukcijo zamenjave satja. Čebelji vosek je v tehnološkem obtoku najmanj 3 do 4 leta, v izjemnih razmerah lahko celo več. Ta obtok iz praktičnih razlogov opisujemo od kuhe voščin — starega satovja — do izdelave satnic iz čistega voska in ponovne izdelave satja, kar opravljajo čebele delavke.

Prof. dr. Martin Levis iz ZDA je na predavanju v Ljubljani leta 1972 pokazal diapozitive, na katerih so bile satnice obarvane s temno modro barvo. Na njih se je pri izdelavi satnih celic lepo videlo, da so čebele pri gradnji — »vlečenju« celic — najprej uporabile temen vosek iz satnice do 1/2 višine celic in šele v drugi 1/2 višine (dolžine) celic dodale svoj sveže izločeni vosek bele barve.

Ta poskus jasno dokazuje, da čebele varčujejo z voskom pri izdelavi satja in najprej uporabijo »rezervo« voska debelejših satnic, ki jim jih ponudi človek — čebelar — za izdelovanje celic satja in šele ko zmanjka tega gradiva, dodajo svoj sveže izločeni vosek iz voskovnih žlez. Povejmo pa tudi, da je živalen roj težak 4 do 5 kg (40.000 do 50.000 čebel) zmožen v 24 urah izdelati v duplu ca. 1/2 m² satja iz voska, ki ga izloči roj sam. To je izjemna biološka zmožnost čebelje družine med rojenjem, vse iz razloga, da se čimprej naselijo v novem panju in prično obnavljati svoj zarod in zaloge hrane, to je medu in cvetnega prahu. Za vzdrževanje tehnološke kakovosti in naravne barve voska kot reprodukcijske surovine v čebelarstvu je treba čebelarjem paziti na naslednje:

1. Ostarelo satje, okoli 3 leta staro, smemo kot voščine predelovati v vo-

sek le v naravni obliki, tj., ne sme biti stisnjeno v plošče; izjema so le drobci voščin, ki smejo biti stisnjeni v kepe.

2. Staro satje mora biti suho, tj., biti mora brez obnožine v celicah in brez ostankov medu.

3. Staro satje, ki so ga že napadle voščene vešče in njihove ličinke ali se je na njem pojavila plesen, predelovalci voščin zavračajo kot neprimereno za predelavo v vosek.

4. Staro satje je potrebno poslati v predelavo v vosek v zimskih, to je hladnih mesecih, od oktobra do februarja.

5. Kvalitetnejše voščine, kot je satje iz gradilnika, slabo grajene satnice, voščene prizidke, medne pokrovčke moramo, preden jih zamenjamo za satnice, pretopiti v sončnem topilniku ali parnem topilniku za vosek; tako dobimo vosek najboljše kvalitete in naravne barve.

6. Individualna predelava starega satja — voščin — v vosek je na današnji stopnji tehnologije predelave voščin v vosek — kuha voščin — nesmotrna, ker ima polindustrijska predelava — kuha voščin — vse prednosti. Te so predvsem v tem, da na enem mestu opravljamo to »najbolj umazano« čebelarsko opravilo. Sodobni kotli za prekuhanje voščin so grajeni na zvišan pritisk, kar omogoča hitrejše kuhanje, sočasno sterilizacijo voska pri 120° C in trajanju ca. 30 minut. Preše za iztiskavanje voska iz voščinske brozge delujejo pod visokim pritiskom in so konstruirane tako, da najde vosek pri stiskanju najkrajšo pot na prosto iz brozge, še preden se le-ta ohladi pod 80° C. Raztaljeni vosek se čisti v posebnih posodah, v katerih se počasi ohlaja in se pri tem drobne primеси sesedajo na dno, ker so težje od njega. Čisti vosek lahko ponovno talimo in pripravljamo za izdelavo sat-

nic, ki jih dobivajo čebelarji nazaj kot sterilizirane.

Če pa nekateri čebelarji le sami »kuhajo« voščine v vosek, je treba upoštevati najmanj naslednje:

— za kuho voščin ne smemo uporabljati železnih ali pocinkanih posod;

— uporabljati je treba mehko vodo

— po možnosti deževnico ali snežnico;

— izstisnjeni vosek — pridobljeni vosek — moramo pretaliti vsaj dvakrat in ga pustiti, da se izčisti, ko se primesi usedejo na dno;

— strjene usedline moramo ostrgati s spodnje strani voskovega kolača;

— vosek za čebelarstvo tehnološko rabo mora imeti lepo naravno rumeno barvo in naravni vonj.

Domača predelava čebeljega voska v satnice ne uspeva vedno najbolj smotrno. Za ulivane in stiskane satnice porabimo več voska, kot je potrebno. Pretanko ulite in stisnjene satnice se kasneje, ko so vdelane v satnike in armirane z žico, krivijo — bočijo in čebele tako ne izdelujejo vedno enakomernih globokih celic v obe smeri. Zato je smotrno izdelovati srednje debele satnice, ki nimajo prej omenjenih hib in se najbolj pravilno »obnašajo«, ko so že vtrte v satnike. Tako čebele lahko gradijo celice enakomerno na obe strani in je tako izdelano satje brezhibno in funkcionalno za čebelarjenje — vzrejo zalege in skladiščenje obnožine in medu.

Preden vstavimo satnice v satnike in jih utrdimo z vtiranjem pocinjene — pokositrene žice — jih moramo poprej segreti na ca. 30° C, ker tako zmanjšamo njihovo bočenje in upogi-

banje, ko jih damo v čebelje gnezdo — v panj, da bodo čebele zgradile satovje. V modernih satnišnicah izdelujejo satnice tako, da satne plošče valjajo na gladkih in vgraviranih valjih, kar prispeva k temu, da se ne lomijo tako pogosto kot ulite satnice, izdelane doma.

Redno zamenjavanje satja v čebelnem gnezdu, vsaj 1/3 do 1/2 letno oziroma vsega satja v dobi treh let, prispeva k boljšemu zdravstvenemu stanju čebeljih družin, kajti staro satovje je tudi leglo bolezenskih klic pri čebelah in čebelji zalegi. Sodobno čebelarjenje v nakladnih panjih pa še posebej zahteva pospešeno obnovo in izgradnjo satja, ki ga moramo imeti vedno v zalogi v zadostni količini za 3 do 4 naklade za posamezno čebeljo družino in celo še več; to pomeni 40 do 50 satov na družino. Več o tem je v knjigi dr. Jožeta Riharja »Čebelarjenje v nakladnem panju« v poglavju »Biologija čebel in panjski sistem«, na straneh od 60 do 69.

Poseben tehnološki problem v čebelarjenju povzročajo v zadnjem desetletju dokaj periodične gozdne čebelje paše, katerih med se strdi že v nekaj dneh v samem satju in ga ni moč iztočiti s centrifugiranjem satja. Take letine so bile v južnem alpskem področju 1968, 1970, 1972, 1974 in v manjšem obsegu tudi še kasneje. Če hočemo v takih letih odnesti vsaj del letine, je potrebno imeti v zalogi veliko izdelanega satja. O tem tehnološkem problemu bomo še pisali.

Čebelarški pregovor trdi, da je vosek čebelarjevo zlato, kar bo držalo.

Po ugodni ceni prodam stiskalnico za izdelavo satnic, AŽ format.
Silvo Seražin, Ručigajeva 21, Kranj, telefon 26 209.

ZAPISNIK PETE REDNE SEJE IO ZČDS

dne 21. 2. 1981 v prostorih ZČDS, Cankarjeva 3/II, Ljubljana

Navzoči: Dušan Švara, Peter Hočevr, Stane Todori, Maks Avšič, Anton Rems, Franc Javornik, Jože Šomen, Koloman Korpič, Anton Šercer, Milan Vajda, Franc Kolenc, Anton Rozman, Severin Golmajer, Rudi Triler, Anton Sedmak, Franc Češnovar, Janko Belec, Ivan Horvat, Branko Vodopivec, Dušan Sirk, Ladislav Gmajner.

DNEVNI RED

1. Razprava o poteku 30. občnega zbora ZČDS in priprava delegatskega gradiva.
2. Sistematizacija novega delovnega mesta — vodja Seleksijsko vzrejnega centra za kranjsko čebelo in obravnava vloge za zaposlitev.
3. Predlog prodaje aparatur za umetno osemenjevanje matic.
4. Imenovanje disciplinske komisije pri ZČDS.
5. Problematika uredništva Slovenskega čebelarja.
6. Problematika ČIC.
7. Vloga ČD Polje.
8. Poročilo o delu plemenilne postaje Antona Janše.
9. Vloga ČD Slovenj Gradec.
10. Vloga za finančno pomoč ČD Videm-Dobrepolje.
11. Cenik oglasov v Slovenskem čebelarju.
12. Delegatska vprašanja.

Predloženi dnevni red je bil soglasno sprejet.

Ad. 1.: Izvršni odbor ZČDS je razpravljajal o poteku 30. občnega zbora ZČDS. Sprejeli so predlog dnevnega reda občnega zbora.

1. Začetek seje in izvolitev organov občnega zbora.

2. Poročilo o delu ZČDS.

3. Poročilo o delu Seleksijsko vzrejnega centra za kranjsko čebelo.

4. Finančno poročilo.

5. Razprava o poročilih.

6. Članarina ZČDS za leto 1982.

7. Načrt dela in finančni načrt za naslednje obdobje.

8. Delegatska vprašanja.

Izvršni odbor je razpravljajal o predloženem gradivu za 30. občni zbor ZČDS in ga potrdil. Delegatsko gradivo mora biti kratko in jasno in mora vsebovati predvsem organizacijska in komisijska vprašanja. V gradivu mora biti celoten zaključni račun in utemeljitev predloga za povišanje članarine od 250 din na 300 din za leto 1982 in na povišanje prispevka za tiskovni sklad z 1 din na ekonomski panj na 2 din v letu 1982. Trideseti občni zbor ZČDS bo 28. 3. 1981 v veliki dvorani regionalne zdravstvene skupnosti v Ljubljani.

Ad. 2.: V letu 1980 je pričel delati Seleksijsko vzrejni center za kranjsko čebelo (Center). Za nemoteno delo je potrebno sistematizirati novo delovno mesto — vodja Centra. Izvršni odbor je razpravljajal o kadrovskih potrebah in sklenil, da je potrebno glede na obseg del in nalog v Centru sistematizirati vodjo centra in pomočnika — čebelarja. Obravnavali so vlogo tov. Vladislava Gmajnerja za sprejem na delovno mesto vodje. Glede na nejasno situacijo v zaposlovanju so sklenili, da prosilca zaposlijo za določen čas: od 1. 3. do 1. 9. 1981. Sklenili so, da bodo dali oglas v Slovenskem čebelarju za delovno mesto pomočnika — čebelarja za 4 ure dnevno. Imenovali so mentorje vodji centra: Dušana Švaro, Franceta Javornika, Frančka Sivica, Petra Hočevarja.

Ad. 3.: Razpravljali so o prodaji aparatur za umetno osemenjevanje matic. Sprejeli so sklep, da bodo dve aparatu-

turi od šestih prodali na javni licitaciji. Imenovali so komisijo za ocenitev aparatur in za prodajo. V komisiji so: Franc Javornik, Peter Hočevnar in Franček Šivic.

Ad. 4.: Obravnavali so predlog, da bi pri ZČDS ustanovili disciplinsko komisijo, v katero so predlagali Franceta Kolenca kot predsednika, Severina Golmajerja kot člana in Nandeta Javornika kot člana. Ker še ni normativnih aktov za delo komisije, je treba akte izdelati in jih predložiti v potrditev občenemu zboru.

Ad. 5.: Predsednik ZČDS Dušan Švara je ustno poročal o delu uredništva Slovenskega čebelarja. Glede na obseg del in nalog v uredništvu je potrebno pretehtati kadrovske zasedbe in jo uskladiti z obsegom del in nalog.

Ad. 6.: Izvršni odbor je razpravljal o problematiki v zvezi s ČIC. Zgradba stoji v surovem stanju in se kažejo prva znamenja škode. O tem nas je obvestila tudi KS Lukovica v svojem dopisu. Ker ZČDS nima sredstev za nadaljnjo gradnjo, so sprejeli sklep, da bodo objekt zavarovali pred nadaljnjim propadanjem v okviru finančne možnosti ZČDS.

Ad. 7.: ČD Polje nam je poslalo vlogo, da jim izplačamo 5000 din. Zahteva je utemeljena, saj je društvo sodelovalo pri organizaciji 5. posvetovanja o sodobnem čebelarstvu. Sprejeli so sklep, da bodo znesek 5000 din nakazali ČD Polje.

Ad. 8.: Predložili in obravnavali so poročilo o delu plemenilne postaje Antona Janše pod Zelenico. Delo postaje je bilo dobro kljub zelo slabim vremenskim razmeram. Sprejeli so sklep, da letno zavarovanje objekta proti požaru in vltomu bremeni stroške ZČDS.

Ad. 9.: Obravnavali so vlogo ČD Slovenj Gradec, ki zahteva vračilo obresti za vplačani sladkor v višini 10.172,25 din. Sprejeli so sklep, da se

zahtevek ČD Slovenj Gradec zavrne kot neutemeljen.

Ad. 10.: Obravnavali so vlogo ČD Videm-Dobrepolje za finančno pomoč pri razvitju društvenega prapora. Izvršni odbor je prošnjo zavrnil zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za pomoč društvu.

Ad. 11.: Potrjen in sprejet je novi cenik oglasov v Slovenskem čebelarju. Komercialni oglasi:

cela stran 6000 din
pol strani 3500 din
1/4 strani 2000 din

Če naročnik komercialnega oglasa naroči oglas za tri ali več številke revije, se mu prizna 20 % popust.

Za splošne oglase velja beseda 10,00 din.

Pri splošnih oglasih ima vsak član pravico do enega brezplačnega oglasa v tekočem letu, vendar ima oglas lahko le do 20 besed. Vsako nadaljnjo besedo bomo obračunavali po veljavni tarifi 10 din za besedo.

Cenik prične veljati s 1. 3. 1981 in bo objavljen v Slovenskem čebelarju.

Ad. 12.: Pri objavi zapisnika 4. seje IO z dne 20. 12. 1980, ki ga je priobčil Slovenski čebelar št. 2/81, je prišlo do napake. Izpuščen je drugi odstavek zapisnika. Popoln zapisnik pod točko 7. Ocenitev zidarskih del na objektu ČIC je takle:

Na objektu ČIC so opravili zidarska dela. Izvajalcu smo na osnovi pogodbe izplačali predujem v višini 135.000 din. Ker izvajalec ni predložil fakture za prejeti predujem, je IO sprejel sklep, da se poveča vrednost objekta ČIC za 135.000 din. Iz situacije z dne 13. 11. 1978, ki jo je predložil izvajalec, potrdil pa nadzorni organ gradnje, je razvidno, da so dela v višini izplačanega predujma opravljena in se lahko poveča vrednost objekta.

Zapisnik sestavil:
Dušan Sirk

Sejo so sklenili ob 14.30.

ČEBELARJI BOMO SODELOVALI NA VINOGRADNIŠKEM DNEVU V SEMIČU

*Tu se je bog pregrešil kakor človek,
(morda je bil takrat pijan kot človek)
namesto kruha dal ljudem je vina,
namesto doma culo za v tujino.*

*Veliko kamenja jim dal je in otrok
in polno lačnih ust in praznih rok
in sonca dosti več kot potrebuje
ga človek, da do groba pripotuje.*

Tako je napisal naš rojak iz Semiške gore, pesnik in pisatelj Lojze Krakar, ki je odrasel med vinogradi in kamor se še pogosto vrača. In tisti, ki ta kraj obišče, si to še želi.

Semič je tretji večji kraj v Beli krajini, znan po gostoljubnosti in zanimivi zgodovini vse od turških napadov, ki so nekajkrat opustošili to lepo deželico. Slovijo po revolucionarnih in naprednih idejah že pred drugo svetovno vojno, med NOB pa kot zibelka partizanstva. V tej idilični pokrajini onstran Gorjancev je Semič potisnjen pod vznožje gorjanskega pobočja, ki ga obdajajo vinogradi z leve in desne, kjer vinogradniki pridelujejo pristno, zlahtno vino. Ni naključje, da je v Semiču sedež vinogradnikov za Belo krajino, ki že vrsto let uspešno deluje in vsako leto v aprilu priredi tradicionalno razstavo belokranjskih vin. Ob tej priložnosti pripravijo razne kulturne in druge zanimivosti z belokranjskimi običaji in so vsako leto vedno bolj obiskani. Po več tisoč ljudi pride pred prvomajskimi prazniki na te prireditve, v katere se bomo letos vključili tudi čebelarji s svojim prispevkom.

Čebelarско društvo v Semiču je na redni letni konferenci med drugim sprejelo tudi nalogo, da pripravi čebelarско razstavo za to priložnost. Razstavo bomo priredili v prostorih gasilskega doma in pokazali zanimivosti iz sodobnega čebelarstva vse do novjših čebeljih pridelkov, vključno s čebeljim strupom. Razstavo bomo popestrili s filmi in diapozitivi iz čebelarске tehnike, zato bo tukaj lahko videl in našel nekaj zase prav vsak, čebelar, ljubitelj čebeljih pridelkov in zanimivo bo za vsakega, ki si bo razstavo ogledal. Namen razstave je seznaniti javnost s čebelarско dejavnostjo, pomenom čebelarstva in problematiko. Razstava bo imela splošen pomen. Pozornost bo namenila tudi bolj smotrni uporabi herbicidov, tem sila nevarnim čebeljim sovražnikom.

Na razstavi bo sodelovala tudi DO MEDEX iz Ljubljane s svojimi izdelki, ki bo tudi pokrovitelj razstave in zato uspeh ne sme izostati. Potrudili se bomo, da ne bo nihče razočaran. Za razvedrilo, dobro počutje, belokranjske specialitete in pristno domače vino s Semiške gore bo poskrbelo društvo vinogradnikov iz Semiča.

Vabimo čebelarje, vinogradnike in vse ljudi dobre volje, da nas obiščejo in se skupaj z nami veselijo.

Nasvidenje v Semiču dne 25. in 26. aprila 1981.

Mirko Pavlin,
Sela 3/a
68333 Semič

PRODAM 10 naseljenih in 10 praznih kompletnih LR panjev z osmukalniki. Cena po dogovoru.

Franc Solar, Podnart 12, telefon: (064) 70 134

ŽIVLJENJE ČEBELARSKIH KROŽKOV V KMETIJSKI TEHNIŠNI ŠOLI V MARIBORU

V čebelarskem krožku pri tehniški kmetijski šoli v Mariboru, ki ga vodi že vrsto let prizadevna prof. Štefka Lorbek, dipl. inž., se je usposobilo za praktično čebelarjenje že lepo število mladih čebelarjev. Življenje v krožku opisujejo krožkarji v spodnjem prispevku, ki je bil objavljen v šolskem poročilu 1979. leta.

Uredništvo

V okviru svobodnih dejavnosti v naši šoli deluje tudi čebelarski krožek. Vse šolsko leto se redno shajamo vsak teden in obravnavamo življenje in delo čebel. Najbolj pa nas zanimajo opravila pri oskrbi čebel, pridobivanje pridelkov, zlasti pa, seveda, točenje medu.

Pri čebelah imamo to dobrodošlo prednost, da tudi pozimi ne zmanjka strokovnega dela poleg tekočih mehanskih opravil. Tokrat smo pripravili hramčke za prašilčki za vzrejo matic, ker merimo na serijsko vzrejo matic poleg že obstoječega načina v celih panjih. Zato že nestrpno čakamo na obljubljeni buldožer, ki bo dokončno zravnal zemljišče v klancu Kalvarije, kjer urejamo prostor za prezimovanje vseh družin, ki ostanejo doma zaradi vzreje matic, pa tudi za poletni čas.

Razna pripravljalna dela, kot npr. žičenje okvirjev, vlaganje satnic, mesenje sladkorno-mednega testa nam ne delajo kakih večjih težav. Med nami so namreč tudi starejši, izkušeni krožkarji, mlajši pa so zelo zavzeti in znanja željni.

Nenehno imamo skrb za čebeljo pašo, ki tako odločilno vpliva na pridelke, zlasti tista zgodaj spomladi nas

Člani čebelarskega krožka skupno z mentorico Štefko Lorbek vsako leto nabirajo tudi seme medene detelje

skrbi. Kot je znano, pa je od nje odvisno tudi to, kakšen in kolikšen bo zarod v naslednjih dneh in med vso pašno dobo.

Letos smo dodatno poskrbeli za zgodnjo spomladansko pašo, ker smo nasadili vrsto Kiblerjevih vrb ob čebelnjaku. Te naj bi dajale obilo peloda že naslednjo pomlad.

Okoli šolskega čebelnjaka rastejo medovite rastline, ki kakšno leto obilo semenijo. Mladi čebelarji nasmukamo takrat kar nekaj več semen, s katerimi pozneje obogatimo pašo v bližnjem okolju, radi pa ga sprejmejo tudi v semenarni.

Čebelje paše je res obilo. Vendar je menda čebele izkoristijo le kakih

20 % od tega, kar ponuja narava. Zato bi je čebelar ne smelo nikoli zmanjkati, le čebelarjenje moramo spremeniti in preiti iz stacionarnega na prevoznega. Prevažati pa je treba hitro z motornimi pomagali. Letos smo lahko peljali na akacijevo pašo, ker ima šola kombi. Čebele so v slabem tednu nanosile poprečno po 20 kg na družino. Prevažati pa bomo morali še hitreje, da se bomo ognili zamudi, ker vemo, kako je že nekaj ur zamude lahko usodnih za pridelek. S čebelnjakom na kolesih nam to uspe, zlasti če ga potegnemo z motornim vlačilcem. Šola si prizadeva zgraditi takšen čebeljak in to je še en cilj, ki ga zasledujemo.

Pred škopljenjem pa nič več ne bežimo, ker nas preprosto ni več tam, ko

začnejo škropiti in tako ni težav s sadjarji.

Naj povemo, kako se borimo proti črevesnim boleznim čebel, ki nenehno pretijo. Čisto preprosto. Zadnja tri leta dajemo v sladkorno raztopino za dodatno krmljenje v jeseni namesto zdravil zmečkan česen. Pomagalo je. Niti enega križka ni bilo spomladi v zdravniškem spričevalu. Pravilno moramo ozimiti čebele in poskrbeti za čistočo. Pri tem zadnjem moramo biti dosledni. Ni bilo opaziti, da bi se bilo število čebel med zimo prekomerno zmanjšalo, med pa tudi ni izgubil svoje arome. Pa še to smo vedeli, da v medu ni antibiotikov.

Člani krožka: Rajko Simčič,
Vlado Hlade, Anton Medved

OBVESTILO O SEMENU RUDBEKIJE

Čebelarški krožek na osnovni šoli v Rogaški Slatini obvešča čebelarje, ki so naročili seme rudbekije, da ga nimamo več v zalogi. Vsem, ki ste ga naročili, pa ga niste dobili, ga bomo poslali v jeseni. Po pravici moramo povedati, da nas je toliko naročil presenetilo. Marsikdo ga je želel toliko, da bi komaj ustregli samo njemu. Zato smo sklenili, da pošljemo vsakemu samo po 10 dkg. S to količino pa že lahko posejete kar veliko površino, ker potaknete po dva do tri semena v razmiku treh metrov. Če vsa semena skalijo, bo še prehitro pre-gosto.

Nekateri sprašujejo, kakšen je videti cvet rudbekije. Odgovarjamo: Cvet je svetlorumen, premer cveta pa je do 7 cm; podoben je mali sončnici, le da je cvet sončnice ploščat, rudbekije pa imajo do 3 cm visok stožec, po katerem so nanizani medovniki. Medovniki se razvijajo od cvetnih

listov navzgor in tako med rudbekija precej časa. Stožec ima na vratu premer 15 mm.

Drugi spet sprašujejo, do kakšne nadmorske višine raste rudbekija.

Tega vam ne bi mogli povedati, ker se za to nismo zanimali. Pri nas raste do 350 m nadmorske višine, verjetno pa bi rasla tudi v višjih legah, če bi jo posejali. Opazno pa je, da ji uga-jajo močvirne, nižinske in sončne površine.

Pa še to. Mogoče ima kdo od prejemnikov rudbekijinega semena pripombe glede cene? Moramo vam povedi, da je vse delo ročno: od obiranja, sušenja, luščenja, čiščenja, zamo-tavanja do dostave na pošto. Za 1 kg semena smo porabili 13 ur dela.

Kdor še misli naročiti seme, naj kar pošlje naročilo, da bomo pravočasno pripravljeni na zahtevno delo.

Martin Tovornik

MLADI ČEBELARJI SE ŽE PRIPRAVLJAJO

JOŽE BREGAR

Mladi krožkarji in njihovi mentorji se najbrž še živo spominjajo lanskega izredno dobro organiziranega in seveda zaradi tekmovanja tudi razburljivega srečanja v Mariboru. Spoznali so se med seboj, se pogovorili, se razvedrili in morda sklenili tudi prijateljstva. Čas seveda teče in kmalu bomo pred letošnjim — četrtnim — srečanjem slovenskih mladih čebelarjev. Večina se jih je že do zdaj pripravljala na to, prav gotovo pa bodo vsi v spomladanskih mesecih pospešili svoje priprave. V tem trenutku je prav, če nekoliko pregledamo, kako smo lani odgovarjali na vprašanja, kje smo bili zelo dobro pripravljeni in kje slabše in morda smo iz vprašalnika kakšno temo tudi izpustili.

Oblika tekmovanja naših krožkarjev s testnimi polami bo najbrž še naprej ostala. Pokazala se je zelo praktična. Hkrati lahko tekmuje veliko ekip, ni nujno, da so vsi tekmovalci v istem prostoru, merimo lahko po pravilnosti odgovorov in po porabi časa za odgovarjanje. Tako je tekmovanje lahko razmeroma hitro končano in člani komisije lahko odgovore hitro pregledajo. Prav tako odpade tudi vsak subjektiven vpliv. Otroci so na takšno preverjanje znanja navajeni že v šoli. Tako jim je to domače in, ker so zato manj napeti, lahko pokažejo več znanja. Jasno je, da bomo morali vprašanja iz leta v leto dopolnjevati, jih spreminjati, dodajati ali odzemeti, pač glede na to, kako se pokažejo učinkovita.

Če pogledamo splošne rezultate lanskega tekmovanja, lahko z vso upravičenostjo trdimo, da so bili mladi tekmovalci izredno dobro pripravljeni. Če v celoti primerjamo odstotek pravih odgovorov pri višji sku-

pini, od 5. do 8. razreda, in dve ekipi srednjih šol, dobimo prav neverjetno število pravih odgovorov, in sicer 95,7 %. Pri nižji skupini, kjer so bili učenci od 1. do 4. razreda, je ta odstotek še vedno izredno razveseljiv — 83,4 %. Višja skupina osnovnošolcev in srednješolci so bili združeni v skupno kategorijo zaradi tega, ker jih je bilo premalo. Vsekakor pa bomo morali v prihodnje poskrbeti za aktivnejšo udeležbo čebelarskega podmladka na šolah usmerjenega izobraževanja.

Zanimivejši je pregled glede na vsebino. Kje so bile za naše čebelarske nadobudneže pasti in kaj so obvladali z lahkoto?

Največ napak so napravili pri vprašanjih o čebeljih pridelkih, ki jih pridobi čebelar od čebel in o pripravi čebeljih družin na zimo. Mnogi so poleg medu kot čebelji pridelek označili tudi nektar ali medičino, nekateri pa so pozabili na čebelji strup. Pri prezimovanju so nekateri označili za potrebno tudi zapiranje žrel. Pri vprašanju o čebeljih pasmah v Evropi so nekateri pozabili na kavkaško čebelo ali pa so hoteli v Evropi imeti še vzhodno čebelo. Nadvse zanimivo je, da je delalo veliko preglavic tekmovalcem višje skupine vprašanje, kako najhitreje pomagamo čebelji družini brez matice. Verjetno smo o vzgoji in selekciji ter dodajanju matice v Priročniku premalo napisali. Tudi vprašanje o krmljenju čebel je delalo preglavice. Mnogi so hoteli, da bi čebele krmili pozimi ali pa samo jeseni. Pomembno je omeniti vprašanje, katere čebele v panju izdelujejo vosek. Tu so bili krožkarji nižje skupine uspešnejši od svojih starejših kolegov. Takih vprašanj je bilo še nekaj, so pa bile drugod razli-

ke manj bistvene. Precej je bilo napačnih odgovorov tudi ob zgodbici:

Sonce je obsijalo gorske vrhove in rodil se je lep oktobrski dan. Lojze je zavzeto odšel z očetom k čebelnjaku. Opazovala sta čebele in se pogovarjala o njih. Letele so proti smrekovemu gozdu. Vračale so se težko obložene. Oče je menil, da se bo treba čez nekaj dni pripraviti na točenje.

Mnogi zgodbice niso dovolj pozorno in natančno prebrali. Najbrž vsi dobro vedo, da v oktobru ne bomo več točili. Podobno napako, površno branje vprašanj, navodil ali odgovorov, zasledimo še večkrat. Morda s tem res nekoliko hudobno nastavljam našim tekmovalcem pasti in njihovega sicer dobrega znanja ne ovrednotimo zaradi tega povsem objektivno, toda čebelar se mora pri svojem delu nasloniti tudi na lastnosti, ki si jih je pridobil z vzgojo. To pa so natančnost, doslednost, pazljivost, skrbnost, vztrajnost in podobno. Ob takih vprašanjih se preizkusijo poleg znanja, ki je vsekakor osnova, tudi te lastnosti, potrebne mladim čebelarjem. Ne jezimo se nanje, učitelji v šoli te stvari o njih dobro vedo in se trudijo, da bi se naši mladi tudi vzgajali in ne le izobraževali.

Slabo so se odrezali krožkarji tudi pri vprašanju o povzročiteljih gozdnega medenja. Tudi to je vprašanje, kjer so bili mlajši boljši. Mlajši čebelarji so tudi o dražilnem krmljenju vedeli nekoliko več. Pri vprašanju o zalegi pozimi so bili spet mnogi prehitri. Označili so pravilno drugi odgovor, ki pravi, da matice pozimi ne zalega, tretjega pa najbrž niti prebrali niso; govori pa o začetku zaleganja in je bil tudi pravilen. O tem, kaj

čebela nabira na cvetu, si prav tako mnogi niso bili edini. Največ napak pa je bilo ob odgovoru, da čebele nabirajo na cvetju vodo, na medičino in pelod ni pozabil nihče, nekateri pa so sem dodali še med. Nekaj napak je bilo tudi ob obeh vprašanjih z risbami. Nekoliko krivde verjetno lahko pripišemo vprašalniku, ki je bil morda premalo čitljiv in jasen.

Iz naštetega je razvidno, kje naj bodo v prihodje naši mladi čebelarji in njihovi mentorji ob pripravah na naslednje srečanje in tekmovanje bolj pozorni. Vprašanja so bila postavljena glede na vsebino našega priročnika, zato so izpadla vprašanja o čebeljih boleznih. Tem vprašanjem se v prihodnje najbrž ne bomo izognili, zato se bodo v krožkih morali seznaniti nekoliko natančneje tudi z njimi. Pri tem pa bodo uporabili drugo literaturo, saj je pri nas o tej temi dovolj.

Ker so bili odgovori tako zelo pravilni in je na tekmovanju pogosto o doseženem mestu poleg pravilnih odgovorov odločal tudi čas, bi najbrž kazalo, da bi bila vprašanja nekoliko težja. Predvsem se bomo ustavili ob vprašanjih, na katera so bili odgovori v veliki večini pravilni. Nekatere ekipe so namreč svoje vprašalnike vedno znova pregledovale, ker so imele dovolj časa, saj ga nobena ni do konca izrabila, druge pa so pretirano poudarjale čas in so z oddajo vprašalnika na tekmovanju preveč hitele.

Prijetno razpoloženje pri tekmovanju ter obenem zavzeto delovanje mentorjev na čebelarskem področju vsekakor rojeva novo generacijo čebelarjev, ki bodo znali lepo nadaljevati tradicijo Antona Janše in drugih.

Srečali se bomo spet.

PREPOVEDANA UPORABA »K-79« — ZDRAVILA PROTI VARROOZI

Pod tem naslovom je zagrebška PČELA v letošnji 2. številki objavila članek, v katerem mag. Duro Sulimanović seznaja hrvaške čebelarje z izvajanjem prof. dr. Ruttnerja na simpoziju o varroozi v Bad Homburgu v ZR Nemčiji konec leta 1980.

Iz članka povzemamo samo najbistvenejše misli:

Ker vsestransko delovanje in posledica uporabe preparata K-79 še niso raziskane, ga je dovoljeno uporabljati le v strogo kontroliranem okolju v znanstvenih ustanovah v raziskovalne in poskusne namene.

Avtor poziva vse čebelarje, da takoj prijavijo najbližjemu veterinarskemu inšpektorju vsakogar, ki bi za zdravljenje čebel uporabljal katerokoli sredstvo, ki v Jugoslaviji za to ni registrirano.

Nadalje opozarja, da bi uporaba neraziskanih sredstev za zdravljenje čebel lahko povzročila čebelarstvu večjo škodo kakor varrooza.

Z izvajanjem avtorja se v celoti strinjam, zato jih posredujemo in priporočamo tudi slovenskim čebelarjem.

Predsednik komisije
za bolezni čebel pri ZČDS
mag. Frane Javornik

REPUBLIŠKA VETERINARSKA UPRAVA SPOROČA O STANJU ČEBELJIH KUŽNIH BOLEZNI ZA ČAS OD 16. DO 28. FEBRUARJA

HUDA GNILOBA ČEBELNE ZALEGE:

V občini Ajdovščina v 3 čebelnjakih, Grosuplje v 1, Ljubljana Moste v 1, Ljubljana Vič-Rudnik v 1, Postojna v 3, Šentjur v 8, Vrhnika v 3 čebelnjakih.

Skupaj v 20 čebelnjakih.

VARROOZA:

V občini Ajdovščina v 3 čebelnjakih, Celje v 6, Črnomelj v 1, Grosuplje v 4, Jesenice v 1, Kočevje v 4, Kranj v 6, Ljubljana Bežigrad v 1, Ljubljana Moste-Polje v 1, Ljubljana Šiška v 6, Ljubljana Vič-Rudnik v 1, Maribor v 1, Murska Sobota v 1, Logatec v 1, Nova Gorica v 27, Ravne v 1, Škofja Loka v 2 čebelnjakih.

Skupaj v 67 čebelnjakih.

PRŠIČAVOST:

V občini Ajdovščina v 1 čebelnjaku, Grosuplje v 1, Mozirje v 1, Nova Gorica v 2, Postojna v 1, Sl. Gradec v 1, Ljubljana Šiška v 1, Sežana v 6, Velenje v 1 čebelnjaku.

Skupaj v 15 čebelnjakih.

VABILO

Čebelarstva družina »Henrik Peternel« Celje vabi na proslavo jubileja obstoja družine, 40-letnico vstaje jugoslovanskih narodov, ustanovitve OF in razvitja družinskega prapora, ki bo v dvorani KS Podgrad v Celju dne:

24. 4. 1981 ob 16. uri začetek razstave čebelarstva;

24. 4. 1981 ob 17. uri predavanje o čebeljih boleznih s predvajanjem filma. Predaval bo mag. Sulimanović iz Zagreba;

25. 4. 1981 ob 15. uri razvitje prapora s kulturnim programom.

Po kulturnem programu bo prijateljsko srečanje.

Vljudno prosimo čebelarje in čebelarje zastavonoše, da se udeležijo razvitja prapora s svojimi prapori.

Avtobus vozi izpred železniške postaje Celje v Zagrad vsake pol ure.

Vljudno vabljeni!

Pripravljalni odbor

PRODAM TAM-2000, preurejen v prevozni čebelnjak za 32 AŽ panjev. Cena po dogovoru.

Anton Apačnik, Gornji Rudnik, C. 2/XII, Ljubljana.

PRODAM 5 AŽ naseljenih panjev na 9 satov in 4 kranjiče.

Janez Zupan, Nomenj 35, 64264 Bohinjska Bistrica.

Zaradi starosti prodam 30 AŽ panjev, praznih, malo rabljenih. Jamčim, da niso okuženi. Izdelani so iz predpisanega lesa in po AŽ merah. Na morebitna vprašanja pismeno odgovorim, če bo priložena znamka.

Anton Painkiher, Popovci 5, 62323 Ptujška gora.

KUPIM 30 panjev (Gromovk) z mladim satjem, naseljenih z zdravimi in močnimi čebeljimi družinami. Cena po dogovoru.

Drago Prepelec, Taborište, 434000 Virovitica.

PRODAM 20 naseljenih AŽ panjev z montažnim čebelnjakom, električno točilo in čebelarški pribor.

Iztok Tominec, Likozarjeva 10, Ljubljana; telefon 322 770 (od 20. ure dalje).

PRODAM 7 naseljenih AŽ panjev.

Drago Černe, Trg Franca Fakina 21, Trbovlje; telefon (061) 821 302.

FRANC ČERNE

Dne 21. novembra 1980 smo na zadnji poti pospremili najstarejšega člana naše družine, Černe Franca-Tošnarjevega z Rečice.

Čebelariti je začel leta 1925 pri takratni podružnični družini Bled. Leta 1928 je postal odbornik in bil član odbora do pred nekaj leti. Ves čas čebelarjenja je bil med najmočnejšimi čebelarji na Bledu.

Z izgubo čebelarja Franca je prenehalo čebelarjenje pri Tošnarjevi domačiji, pri kateri je čebelaril 55 let.

Za svoje čebelarsko delo je bil odlikovan z redom Antona Janeše III. stopnje.

Čebelarska družina Bled

JOŽE NOVAK

22. januarja smo se na pokopališču na Kopanju za vedno poslovili od dolgoletnega člana ČD Grosuplje tovariša Jožeta Novaka, doma iz Račne.

Pokojni se je že v zgodnji mladosti navdušil za čebelarstvo. Kot čebelar se je prizadeval za razvoj organiziranega čebelarstva v naši občini, saj je bil soustanovitelj čebelarske družine v Predolah pri Račni. Vrsto let je aktivno deloval kot član upravnega odbora in dajal nasvete mladim čebelarjem. Za njegovo delo smo mu ob 50-letnici njegovega čebelarjenja podelili priznanje Antona Janše 3. stopnje.

Bil je zelo mrzel zimski dan, ko smo se poslavljali od njega in čebele so počivale tesno stisnjene v gruč, ne da bi vedele, da jih je zapustil njihov gospodar, ki jih je znal tako ljubeče negovati.

Čebelarji ČD Grosuplje ga bomo ohranili v lepem spominu kot zvestega tovariša, kot dobrega človeka.

Naj mu bo lahka domača zemlja!

ČD Grosuplje

ANTON GRBAC

V veliki žalosti smo z domačo zemljo prekrili krsto člana naše čebelarske družine. Dne 29. novembra 1980 je prenehalo biti njegovo plemenito srce, srce človeka, ki je ves svoj prosti čas preživel med svojimi čebelami.

Anton Grbac se je rodil 13. 4. 1909. leta v Puli, leta 1928 pa je prišel živeti v Maribor. Čebelariti je pričel takoj po osvoboditvi in je bil tudi eden izmed ustanovnih članov naše čebelarske družine ter gospodar društvenih čebel.

Ljubil je naravo in ljubil je čebele, ki so bile zanj največje veselje in bogastvo. Svojo ljubezen do čebel in svojo čebelarsko znanje je prenesel tudi na sina Stanka, ki bo nadaljeval njegovo delo s čebelami.

Med nami čebelarji bo ostal trajen spomin na njegovo zvesto in vestno delo.

Čebelarska družina
Kamnica—Bresternica

KAREL KOŽELNIK

Rodil se je 29. X. 1900. v Pliberku na Koroškem. Bil je Meistrov borec 1918—1919. Od leta 1930 je živel v Breznu ob Dravi. Čebelariti je pričel leta 1918 s kranjiči, nato s »Kirerji« in AŽ panji. Bil je član čebelarske družine Radlje. Leta 1970 je

prejel pismeno priznanje za uspešno čebelarjenje.

Bil je eden številnih samorastnikov. Kot trš v gozdu se je prebijal skozi življenje. Živel je z naravo, ker je čutil, da le od nje dobiva moč. Rastel je tako, da mu je bilo poštenje in marljivost nekaj samoumevnega, nekaj, kar je že bilo v njem in je bilo del njega samega in če bi tega ne bilo, bi ne živel.

Dragi oče Koželnik! Naj vam bo lahka brezniska zemlja, kjer ste pred mnogimi leti zaživel novo življenje. Čebelarji se vas bomo radi spominjali.

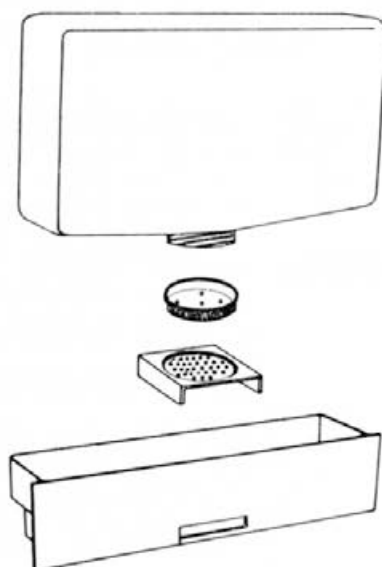
ČD Radlje ob Dravi

NOVAK ERIKA

61000 LJUBLJANA
Cesta Dolomitskega odreda 116
Telefon: (061) 262-211

VAKUUMSKI KAPILARNI PITALNIK ZA ČEBELE

Tehnični podatki: volumen 3,5 l
material: polipropilen

Pitalnik je sestavljen iz podstavka z varnostno mrežico in rezervoarja z navojnim pokrovom. Uporabljamo ga za krmljenje čebel, spomladi dražilno, jeseni hranilno in v brezpašni dobi. Uporabljamo ga lahko za vse vrste panjev. Pri AŽ panju ga namestimo zadaj ob zadnji steni za satniki. Pri nakladalnem panju pa ga pritrdimo zunaj panja na odprtino v steni naklade. Pitalnik lahko namestimo tudi direktno med satnike tako, da dva satnika odstranimo in na njihovo mesto vstavimo pitalnik.

Poraba hranilne tekočine je odvisna od velikosti in števila lukenj na pokrovčku rezervoarja. Pitalnik je izdelan tako, da čebele srkajo tekočino skozi plastično mrežico, ki preprečuje izhod čebel in ne ovirajo čebelarja pri menjavi rezervoarja ali ponovnem polnjenju. Posebnost vakuumskega kapilarnega pitalnika je v tem, da čebele ne morejo jemati večje količine hrane naenkrat. Eno polnjenje ca. 3,5 l čebele porabijo v enem tednu, odvisno od jakosti panja.

Pri krmljenju z vakuumskim kapilarnim pitalnikom dosežemo, da matica v brezpašni dobi ne preneha zalegati, ker je dotok hrane enakomeren. V jesenskem času pa podaljšamo zaleganje. Priporočamo, da pitalnik po uporabi očistite z vročo vodo.

Pri kompletu je priložen navojni pokrovček brez lukenj, tako da vsak čebelar lahko po svoji presoji prilagaja porabo enega polnjenja. Ni nujno, da krmimo vedno s polnim rezervoarjem.

Pitalnik lahko dobite v vseh trgovinah s čebelarско opremo ali pri proizvajalcu.

E. M. FUCHS

SPECILNA TRGOVINA ZA SODOBNO
ČEBELARSTVO Telefon (0 42 22) 49 236

A - 9061 CELOVEC - Wölfnitz - Felsenschmied-
gasse 19

éts **Thomas** *fils* OSTERREICH REPRÉSENTANTZ

B P n° 2 - 45450 FAY-AUX-LOGES

UGODNA PONUDBA

Zaradi izrednega zanimanja za naše izdelke, ki sino jih razstavili v Polju pri Ljubljani, nudimo izredno ugodne pogoje za nakup:

1. SUSILEC ZA CVETNI PRAH — 220 V, 300 W, za 3 kg cvetnega prahu — **cena 980 ASch**

2. ELEKTRIČNI POGONI ZA TOČILA — 220 V, 45 W, 70 W, 140 W, za pogon od zgoraj, repulzijski motor, sinhrono reguliranje hitrosti — **cena od 2950 ASch dalje**

3. ELEKTRIČNI NOŽ ZA ODKRIVANJE SATJA — 220 V, s termostatom — **cena 880 ASch**

4. STISKALNICA ZA SATNICE — Prevleka iz teflona ali cinka, vse mere — **cena od 2850 ASch dalje**

5. NOVO! NOVO!

STISKALNICA ZA SATNICE IZ KAUČUKA — za izdelavo satnic s plastičnimi vložki za armiranje (žičenje satnikov odpade) — **cena 1350 ASch**

ZELO UGODEN NAKUP — RAZPRODAJA

6. BENCINSKI AGREGATI — štiritačni bencinski motor Briggs-Stratton 220 V, od 650 W do 3000 W — **cena od 6200 ASch dalje**

7. ELEKTRIČNI GENERATORJI — s priključkom na akumulator z napetostjo 12 do 24 V na 220 V in 650 W izmenični tok — **cena od 7850 ASch dalje**

E. M. Fuchs

OGLASI

PRODAM čebelnjak s 15 AŽ panji. Od teh je 10 naseljenih, 5 pa praznih. Vse čebelje družine so odlično prezimile. Poleg tega prodam vso opremo in orodje.

Franc Ambrož, Dobrna 13 b, 63204 Dobrna

PRODAM 30 naseljenih AŽ panjev.

Jože Felicijan, Veliki Podlog 37, p. Leskovec pri Krškem

PRODAM 25 AŽ panjev z družinami, po ugodni ceni.

Marija Černe, Rečica, Triglavsko 11 — Bled

Zaradi bolezni prodam kontejner s 4 dvigalkami za 54 AŽ panjev. Cena po dogovoru.

Viktor Tavčar, 65000 Nova Gorica, Ledine 85

IZDELUJEM pokrove iz plastičnih mas za litrske kozarce. Cena 1,50 din.

Alojz Gregorič, Cankarjeva 13, 65000 Nova Gorica, telefon: (065) 21 410

PRODAJA MATIC ČISTE KRANJSKE PASME

ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO, VZREJNO-SELEKCIJSKI CENTER V LJUBLJANI, BO TUDI LETOS NADALJEVAL DELO PRI VZREJI IN ODBIRI KRANJSKE ČEBELE. ČLANOM NUDIMO MATICE ČISTE KRANJSKE PASME S KONTROLIRANIM POREKLOM.

CENA MATICE JE 280 din.

NAROČILA LAHKO POŠLJETE PISMENO ALI PO TELEFONU NA NASLOV: ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO, CANKARJEVA 3, LJUBLJANA, ALI PO TELEFONU NA ŠTEVILKO (061) 20 208.

OB NAROČILU NAKAŽITE DENAR NA ŽR-50101-678-48636 ZČDS, CANKARJEVA 3, LJUBLJANA.

List izhaja vsakega 1. v mesecu

Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II. Telefon: 76-208. Izdajateljski svet: Dušan Svára, predsednik; člani: Franc Magajna, Martin Mencej, Janez Mihelič, Fani Osojnik, A. Marija Sedej, Joško Šlander in Janez Terlep.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, Dušan Svára, Jože Babnik, Lojze Kastelic, Martin Mencej, Franc Javornik, Franček Sivc.

Odgovorni urednik: Dušan Svára

Glavni urednik: prof. Janez Mihelič

Tehnični urednik: Matija Hočevar

Lektor: Danica Bizjak

Glavni in odgovorni urednik Biltena — Medex — exp.-imp. Franc Strumbelj.

Letna naročnina za nečlane 300.—, za tujino 350.—, za člane čebelarskih organizacij drugih republik 300.— dinarjev. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Reklamni oglasi: cela stran — 6000 din, pol strani — 3500 din, četrt strani — 2000 din. Trikratna zaporedna objava 20% popusta. Splošni oglasi: beseda 10 dinarjev. Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa v tekočem letu, do 20 besed. Za vsako naslednjo besedo doplačajo po veljavni tarifi 10 dinarjev. Članarina znaša 250.— din in 1 din od panja, s članarino je plačan tudi Slovenski čebelar. St. ziro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636.

Devizni račun št. 50100-620-107-010-30960-943.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tiskala tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana v 8000 izvodih.

Rokopisov ne vračamo.